

ਲਾਂਡਰਾਂ-ਚੁੰਨੀ-ਸਰਹਿੰਦ ਰੋਡ 'ਤੇ ਲਾਂਡਰਾਂ ਜੰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ

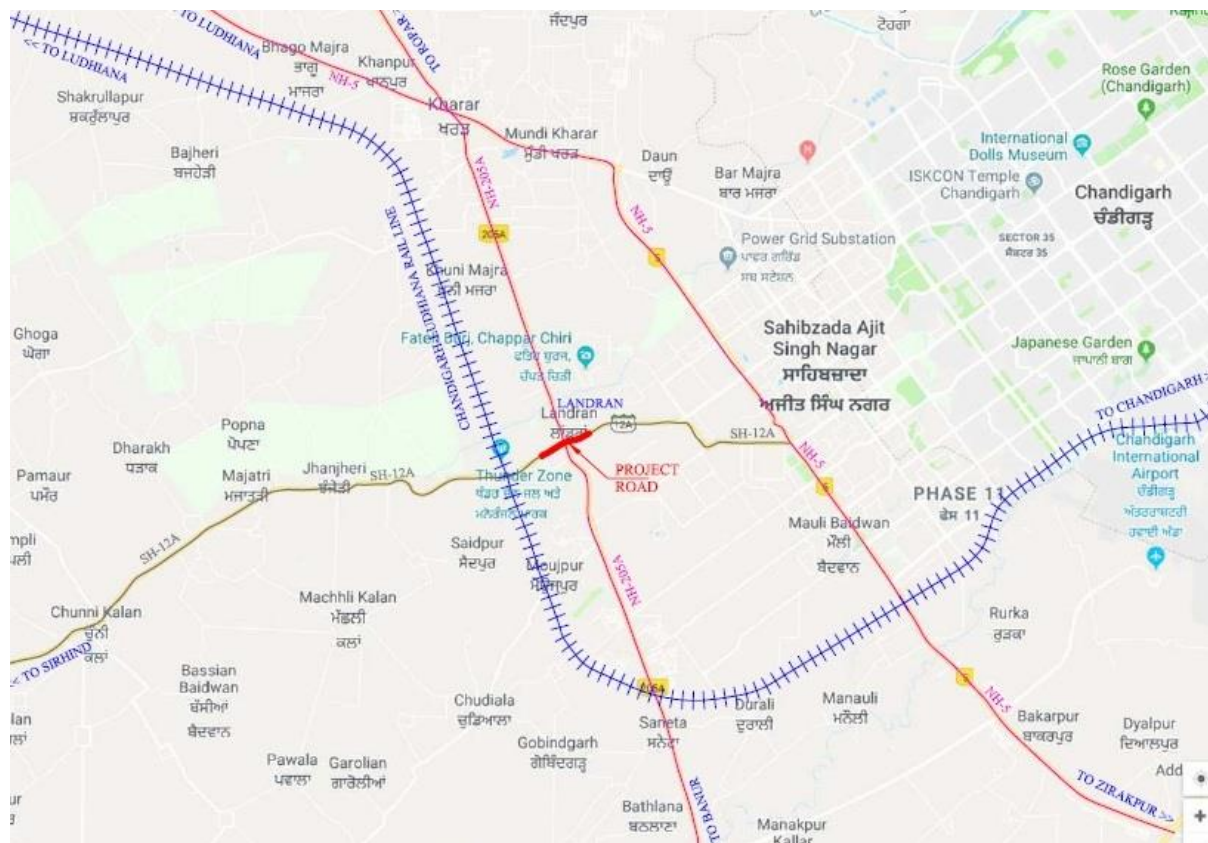

ਗੁਰਦਿੱਲ੍ਹੀ ਫਿਲਡਿੰਗ ਫੀਲਡਿੰਗ

ਗੁਰਦਿੱਲ੍ਹੀ ਓਕੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਗੁਰਦਿੱਲ੍ਹੀ (ਗੁਰਦਿੱਲ੍ਹੀ)

ਓਕੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਫਿਲਡਿੰਗ ਫੀਲਡਿੰਗ

ਧੰਨਵਾਦ ਦੇ ਪਾਤਰ

ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਹ[ਸਨ ਲਾਲ ਆਈ.ਏ.ਐਸ., ਸਕੱਤਰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.ਡੀ. (ਬੀ ਐਂਡ ਆਰ), ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਤਹਿਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਟੀ.ਐਸ. ਚਾਹਲ, ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ (ਐਨ ਐੱਚ), ਪੀ. ਡਬਲਯੂ.ਡੀ. (ਬੀ ਐਂਡ ਆਰ); ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ. ਪੀ. ਸਿੰਘ, ਸੁਪ੍ਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ; ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਵਰਾਜ ਬਿੰਦਰਾ ਸਿੰਘ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਕੀਮਤੀ ਸੁਝਾਅ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜਾਰ ਹਾਂ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਸ਼ਲਾਗਾਯੋਗ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਆਈ.ਏ.ਐਸ., ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਡਾ. ਰੋਜ਼ੀ ਵੈਦ, w[Zyh ;N/N Nq/fBzr e'nkovhB/No, gqd/f;e fdjksh ftek; s/ gzukfjsh oki ;z;Ek, w'jkbh (gzikp) ਵਲੋਂ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸਿਖਿਅਕ ਹੁਨਰ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਅਸੀਂ ਡਾ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਲੋਂ ਤਹਿਦਿਲੋਂ ਕੀਤੀ ਮਦਦ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਨੀਲ ਬੰਸਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਲੋਂ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਕੀਮਤੀ ਸਿਖਿਅਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜਾਰ ਹਾਂ।

ਅਧਿਐਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਲਾਂਡਰਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਂ ਟੀਮ ਨਾਲ ਬਿਤਾਇਆ। ਲਾਂਡਰਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਰਿਵਾਰ ਮੁਖੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਮੀਨ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਹਰ ਮਦਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਣੀ ਰਹਾਂਗੇ।

ਉਹ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਡੇ ਧੰਨਵਾਦ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਐਸਆਈ ਆਰ ਡੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਦਫਤਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਉਪਚਾਰਕ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਵੀ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹਾਂ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਸ ਪੂਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਮਾਰਚ 2019

ਐੱਸ.ਆਈ.ਏ. ਟੀਮ

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਟੀਮ

vka o'ih t?d	-	w[Zyh ;N/N Nq/fBzr e'nikovhB/No, gqd/f;e fdjksh ftek; s/ gzukfjsh oki ;z;Ek, w'jkbh (gzikp)
vka ;[yftzdo f;zx	-	gq'i?eN e'nikovhB/No
;qh w/jo f;zx	-	ezB;bN?AN
;qh r[ow/i f;zx f'Zb'A	-	Nq/fBzr fjzBukoi, n?;ank]hankoavha n?Av ghankoa, w'jkbh (gzikp)
;qh i;pho f;zx	-	fv;fNe e'nikovhB/No
fw; fpzd{ ;owk	-	vkNk n?ANoh Ugo/No
;qh e[Zbdhg	-	chbv fjBt?;Nhr/No
;qh feq;B e[wko	-	chbv fjBt?;Nhr/No
fw; uzd dhg e"o	-	chbv fjBt?;Nhr/No

ਕ੍ਰਮ ਸੰਖਿਆ	ਤਤਕਰਾ	ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ
ਪਾਠ 1	ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਵਰਨਣ	1-9
ਪਾਠ -2	ਖੇਤਰ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਜਾਣਕਾਰੀ	10-15
ਪਾਠ -3	ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ	16-30
ਪਾਠ -4	ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ , ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ	31-36
ਪਾਠ -5	ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ	37-49
ਪਾਠ -6	ਮੁੱਖ ਨਤੀਜੇ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ	50-52

ਸਾਰਣੀ ਸੂਚੀ

ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ

ਪਾਠ -2

ਸਾਰਣੀ 2.1	ਜਨਸੰਖਿਆ ਅੰਕੜਾ ਪਿੰਡ ਲਾਂਡਰਾਂ 2011	12
ਸਾਰਣੀ 2.2	ਸਾਖਰਤਾ ਦਰ	14

ਪਾਠ 3

ਸਾਰਣੀ 3.1	ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਅਬਾਦੀ ਦਾ ਆਕਾਰ	16
ਸਾਰਣੀ 3.2	ਘਰ ਪ੍ਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	17
ਸਾਰਣੀ 3.3	ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਤ	18
ਸਾਰਣੀ 3.4	ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਉਮਰ	19
ਸਾਰਣੀ 3.5	ਵਿਦਿਅਕ ਸਥਿਤੀ	21
ਸਾਰਣੀ 3.6	ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ	22
ਸਾਰਣੀ 3.7	ਜਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ	22
ਸਾਰਣੀ 3.8	ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ	23
ਸਾਰਣੀ 3.9	ਪਸ਼ੂ ਧਨ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ (ਮੱਝ + ਗਾਂ)	24
ਸਾਰਣੀ 3.10	ਘਰ ਪ੍ਰਤੀ ਐਸਤਨ ਦੁੱਧ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ	25
ਸਾਰਣੀ 3.11	ਘਰਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ	25
ਸਾਰਣੀ 3.12	ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸਾਧਨ	26
ਸਾਰਣੀ 3.13	ਬਾਲਣ ਦਾ ਸਾਧਨ	26
ਸਾਰਣੀ 3.14	ਊਰਜਾ ਦਾ ਸਾਧਨ	27
ਸਾਰਣੀ 3.15	ਘਰੇਲੂ ਸੰਪਤੀ	28
ਸਾਰਣੀ 3.16	ਘਰੇਲੂ ਐਸਤ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ	28
ਸਾਰਣੀ 3.17	ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਾਧਨ	29
ਸਾਰਣੀ 3.18	ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ	29

ਸਾਰਣੀ 5.1	ਆਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਸੂਚਿਤ (ਨੇਟੀਫਾਈਡ) ਜਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ	39
-----------	---	----

ਪਾਈ ਚਾਰਟ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਪਾਈ ਚਾਰਟ 3.1	ਧਰਮ ਸੰਰਚਨਾ	17
ਪਾਈ ਚਾਰਟ 3.2	ਆਰਥਿਕ ਵਰਗ	18
ਪਿਰਾਮਿਡ ਚਾਰਟ 3.3	ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਉਮਰ ਪਿਰਾਮਿਡ	20

ਪਾਠ-1

1.1 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਵਰਨਣ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਲਾਂਡਰਾਂ-ਚੁੰਨੀ-ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ - ਸਰਹਿੰਦ ਸੜਕ (ਐਸ ਐਚ -12 ਏ) ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੜਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ (ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ) ਨੂੰ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਹਿੰਦ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਵਰਗੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ | ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਲਈ ਇਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਹੈ | ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚਾਲੇ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ | ਸੜਕ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਲ 2009 ਵਿਚ ਪੀ.ਐਸ.ਆਰ.ਐਸ.ਪੀ ਅਧੀਨ, ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਮਦਦ ਦੇ ਨਾਲ ਸੜਕ ਨੂੰ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਕੀਤਾ | ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਂਡਰਾਂ ਜੰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸੇ ਇਸ ਸੜਕ ਦੇ ਕੁਝ ਭਾਗ (ਆਰ.ਡੀ 13.935 ਤੋਂ ਆਰ.ਡੀ 15.950 ਤੱਕ) ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ | ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਲਾਂਡਰਾਂ ਵਿਖੇ ਕੋਮੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਨ.ਐਚ 205 ਏ (ਖਰੜ-ਬਨੂੜ ਰੋਡ) ਅਤੇ ਰਾਜ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਸ.ਐਚ 12 ਏ (ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ- ਚੁੰਨੀ - ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਰੋਡ), ਜਿਸਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਂਡਰਾਂ ਜੰਕਸ਼ਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਿਚਕਾਰ ਜੋ ਸੜਕ ਪਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਆਰ.ਡੀ 14.775 ਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ | ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਜੰਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ 15-20 ਮਿੰਟ ਲਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭੀੜ ਦੇ ਸਮੇਂ 30 ਮਿੰਟ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ | ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਜੰਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ | ਇਸ ਜੰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੀ ਸੜਕ ਦੀ ਤੰਗ ਚੌੜਾਈ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਜੰਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਰਾਜ ਰਾਜਮਾਰਗ 12ਏ ਦੇ ਦੋ ਹਿਸਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ | ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸੜਕ ਹਿਸਿਆਂ ਦੀ ਸੇਧ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸੜਕ ਬਣਾਉਣ (ਆਰ.ਡੀ 14.775 ਤੋਂ ਆਰ.ਡੀ 15.050 ਤੱਕ, 275 ਮੀਟਰ ਦੀ ਇਕ ਨਵੀਂ ਸੜਕ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੁਆਰਾ) ਅਤੇ ਸੜਕ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਵਧਾਉਣ (ਆਰ.ਡੀ 13.935 ਤੋਂ ਆਰ.ਡੀ 14.775 ਅਤੇ ਆਰ.ਡੀ 15.050 ਤੋਂ 15.950 ਤੱਕ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ

। ਇਸ ਲਈ, ਇਕ ਨਵੀਂ 4 ਲੇਨ ਸੜਕ, ਜੋ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਲਾਂਡਰਾਂ ਰੋਡ ਦੀ ਸੇਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਇਹ ਸੜਕ ਕੋਮੀ ਰਾਜਮਾਰਗ (ਐਨ.ਐਚ 205 ਏ) NH 205 A ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਲਾਈਟਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਲਾਂਡਰਾਂ-ਚੁੰਨੀ ਸੜਕ ਜੋ ਕਿ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਲਾਈਟਾਂ ਤੋਂ 275 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਹੈ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗੀ । ਨਵੇਂ ਚੌਕ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਦੇ ਸਲਿੱਪ ਰੋਡ, ਇਕ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਬਨੂਰ ਵੱਲ ਜਾਣ ਲਈ ਅਤੇ ਦੂਸਰੀ ਬਨੂਰ ਤੋਂ ਚੁੰਨੀ-ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲ ਜਾਣ ਲਈ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਚੌਕ ਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ ਹੋ ਸਕੇ । ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਲਾਂਡਰਾਂ-ਚੁੰਨੀ-ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਮਾਰਗ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਚੌੜਾਈ 2.5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ (ਆਰ.ਡੀ. 13.600 ਤੋਂ ਆਰ.ਡੀ. 15.750 ਤੱਕ) ਤੱਕ ਇਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ | ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇਗੀ | ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਆਰ.ਡੀ. 13.935 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰ.ਡੀ 15.950 ਤੇ ਖਤਮ | ਆਰ.ਡੀ. 13.600 ਤੋਂ 13.935 ਅਤੇ 15.950 ਤੋਂ 16.100 ਤੱਕ ਦੇ ਸੜਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਡੀ.ਬੀ.ਐਮ (DBM) ਅਤੇ ਬੀ.ਸੀ (BC) ਦੀ ਨਵੀਂ ਪਰਤ ਵਿਛਾ ਕੇ ਸਿਰਫ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਇਸ ਭਾਗ ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਭਾਗ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਚੌੜਾਈ 10 ਮੀਟਰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਲਾਂਡਰਾਂ ਜੰਕਸ਼ਨ ਤੋਂ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਲਾਂਡਰਾਂ ਸੜਕ 840 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੱਕ ਅਤੇ ਲੰਡਰਾਂ-ਚੁੰਨੀ ਸੜਕ 1175 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੱਕ ਚੌੜੀ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਖਰੜ-ਬਨੂੜ ਸੜਕ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ, ਲਾਂਡਰਾਂ-ਚੁੰਨੀ ਸੜਕ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮਿਤ ਭਾਗ ਦਾ ਰਾਈਟ ਓਫ ਵੇ (right of way ROW) 275 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੱਕ 25 ਮੀਟਰ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ 125 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੱਕ 22 ਮੀਟਰ ਰਹੇਗਾ । ਅਗਲੇ 200 ਮੀਟਰ ਲਈ ਆਰ. ਓ. ਡਬਲਯੂ (ROW) 22 ਮੀਟਰ ਤੋਂ 15 ਮੀਟਰ ਤੱਕ ਘੱਟ ਚੌੜੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ । ਉਸ ਜਗਾ ਤੋਂ ਸੜਕ ਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਆਰ. ਓ. ਡਬਲਯੂ (ROW) 575 ਮੀਟਰ (ਆਰ.ਡੀ 15.950 ਤੱਕ) ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੱਕ 15 ਮੀਟਰ ਰਹੇਗਾ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਰੜ-ਬਨੂੜ ਸੜਕ ਦੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਲਾਂਡਰਾਂ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਤੇ ਆਰ. ਓ. ਡਬਲਯੂ (ROW) 400 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੱਕ ,22 ਮੀਟਰ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ । ਹੋਰ ਅਗੇ 200 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੱਕ ਆਰ. ਓ. ਡਬਲਯੂ (ROW) 15 ਮੀਟਰ ਤੱਕ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ 240 ਮੀਟਰ ਤੱਕ (ਆਰ.ਡੀ 13.935)

ਵਧੀ ਹੋਈ ਆਰ. ਓ. ਡਬਲਯੂ (ROW) ਦੀ ਚੌੜਾਈ 15 ਮੀਟਰ ਰਹੇਗੀ। ਨਵੀਂ ਸੜਕ ਅਤੇ ਸਲਿੱਪ ਰੋਡ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਲਈ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਸੀਮਾਬੱਧ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸੜਕ ਜੰਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਕਮੀ ਆਵੇਗੀ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੋਈ ਟਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਸੜਕ ਜੰਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਾਫੀ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਨਾ ਕੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਸੜਕ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸੜਕ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਜ਼ਮੀਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲਾਂਡਰਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਆਯੋਜਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਖਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਭੂਮੀ ਮਾਲਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇਕ ਉਚਿੱਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਤੇ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹੋਏ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਦੇ ਦੇਣ। ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਾਂਡਰਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

1.2 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਲਾਭ

ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਲਾਂਡਰਾਂ ਰੋਡ ਜੰਕਸ਼ਨ ਵਿਖੇ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੜਕ ਜੰਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਕਟੌਤੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਜੰਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ

ਵਾਲਾ ਹਰ ਵਾਹਨ ਆਪਣੇ ਸਫ਼ਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚੋਂ 15-20 ਮਿੰਟ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬਚਾ ਲਵੇਗਾ। ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਖਤਮ/ਘੱਟ ਹੋਣ ਨਾਲ ਵਾਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਈਧਣ ਵਿੱਚ ਬਚਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਜੰਕਸ਼ਨ ਤੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਵਿੱਚ ਫਸਣ ਕਾਰਨ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਚਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਗੈਸਾਂ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹਨ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੜਕ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਸੜਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। ਲਾਂਡਰਾਂ ਜੰਕਸ਼ਨ ਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ, ਲਾਂਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਂਡਰਾਂ-ਚੁੰਨੀ ਸੜਕ ਦੇ ਨਾਲ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰੇਗਾ।

1.3 ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ (ਐਸ.ਆਈ.ਏ) ਦੀ ਲੋੜ

ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ- ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ

ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ:

- ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੁਆਰਾ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਮਾੜੇ ਕੀ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ
- ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ
- ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿੱਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਲੋਕਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨ, ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ, ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਕੁਸ਼ਲ ਜਾਂ ਅਕੁਸ਼ਲ ਕਾਮੇ; ਸਵੈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ; ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰਜ਼; ਨਿਯਮਿਤ ਨੈਕਰੀਯਾਰਕ; ਦੁਕਾਨਦਾਰ; ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਜਾ ਰਹੇ ਬੱਚੇ ਆਦਿ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਖਤਰੇ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ
- ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਚਿਤ ਕਦਮ

ਉਠਾਉਣ ਲਈ

- ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ/ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਕਰਕੇ, ਭਾਵ ਵਧਾਵਾ ਦੇ ਕੇ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਅਤੇ ਸੁਖਾਲਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ
- ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ

1.4 ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼

ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹਨ:

- ਹਰੇਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ
- ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਕਾਨਾਂ, ਦੁਕਾਨਾਂ, ਹੋਰ ਵਪਾਰਕ, ਉਦਯੋਗਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਗਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ, ਖਾਲੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ / ਵਪਾਰਕ ਪਲਾਟਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ
- ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ, ਦੁਕਾਨਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਪਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬੇਘਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ
- ਸੜਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ
- ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ, ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਲਈ
- ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਾਲੇ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਪੈ ਰਹੇ ਘੱਟ-ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ-ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ
- ਸੜਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਮਾੜੇ/ਨਾਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਜੇ ਕੋਈ, ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪ੍ਰਬੰਧ ਯੋਜਨਾ ਜਾਂ ਸਮੂਹੀਅਤ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ

1.5 ਅਧਿਐਨ ਵਿਧੀ

ਇਹ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਡਾਟਾ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ | ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਰ.ਆਰ.ਆਈ.ਡੀ (CRRID) ਖੋਜ ਟੀਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸੀ | ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ | ਇਹਨਾਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ :

- ਸੀ.ਆਰ.ਆਰ.ਆਈ.ਡੀ (CRRID) ਖੋਜ ਟੀਮ ਨੇ ਲਾਂਡਰਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ, ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਭੂਮੀ ਮਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ | ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ 25-01-2019 ਨੂੰ ਦਿਨ ਵਿੱਚ 11:30 ਵਜੇ ਹੋਈ ਸੀ | ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਜਨਤਕ ਕੰਮ ਵਿਭਾਗ (ਪਬਲਿਕ ਵਰਕਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ) ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਤਿੰਨ ਨੁਮਾਇੰਦੇ (ਇੱਕ ਏ.ਈ (AE) ਅਤੇ ਦੋ ਜੇ.ਈ (JE)) ਵੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ | ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ | ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਆਰ.ਆਈ.ਡੀ(CRRID) ਟੀਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਗਾਂ ਵੀ ਰੱਖੀਆਂ |
- ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ.ਆਰ.ਆਰ.ਆਈ.ਡੀ (CRRID) ਟੀਮ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਯੂ.ਡੀ(PWD) ਦੇ ਜੇ.ਈ(JEs) ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਖੇਤਰ/ਸਾਈਟ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ| ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਟੀਮ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਢਾਂਚਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇਖੀ |
- ਸੀ.ਆਰ.ਆਰ.ਆਈ.ਡੀ(CRRID) ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਤ ਹੱਲ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਡਰਾਈਂਗ/ਨਕਸ਼ੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ |

- ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਕ ਲੀਨੀਅਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸਿਰਫ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾਬੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ । ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਿਰਫ 7.50 ਏਕੜ (ਲਗਪਗ) ਹੈ ਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ / ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ।
- ਕੁੱਲ 395 ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ/ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ.ਆਰ.ਆਰ.ਆਈ.ਡੀ (CRRID) ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ 72 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਭੂਮੀ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ 18.2 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ । ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ । ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ । ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਮੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹਨਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ।
- ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹਰ ਘਰ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਕਿਸੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਹਿਲਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਗਈ । ਇਸ ਸਰਵੇਖਣ ਦਾ ਮੰਤਵ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ -ਆਰਥਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਪੈ ਰਹੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਸੀ ।
- ਲਾਂਡਰਾਂ ਜੰਕਸ਼ਨ ਤੇ ਸਥਿਤ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ, ਇਸ ਜੰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ 45 ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਗਿਆ ਸੀ । ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ 8 ਅਜਿਹੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੀ ਸੀ । ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰਨ ਲਈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ । ਜੰਕਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਟਾਇਲਸ, ਪੱਥਰ, ਕਰਿਆਨਾ, ਫਾਸਟ ਫੂਡ, ਮਿਠਾਈਆਂ, ਚਾਹ ਸਟਾਲ, ਜਨਰਲ ਸਟੋਰ, ਸਲੂਨ, ਫਲ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਸਨ ।
- ਲਾਂਡਰਾਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਐੱਸ. ਏ. ਐੱਸ (SAS) ਨਗਰ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਕਿਤਾਬ ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ।

- ਖੇਤਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਦੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਗੂਗਲ ਮੈਪਸ 'ਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹਵਾਈ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਦੇ ਨਾਲ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਭੂਗੋਲ, ਜਲ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਸੜਕ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ।
- ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ, ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ.ਆਰ.ਆਰ.ਆਈ.ਡੀ(CRRID) ਟੀਮ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮ ਕੇ ਗਲੀਆਂ, ਜਲ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਪਖਾਨਿਆਂ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ, ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ, ਬਿਜਲੀ ਸੁਵਿਧਾ, ਲਿੰਕ ਰੋਡ, ਪਿੰਡ ਦੀ ਫਿਰਨੀ, ਜਨਤਕ ਪਖਾਨੇ, ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਫਾਈ ਦੇ ਪੱਧਰ ਆਦਿ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ। ਸੀ.ਆਰ.ਆਰ.ਆਈ.ਡੀ (CRRID) ਟੀਮ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਹੂਲਤਾਂ/ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਣਨ ਲਈ ਸਾਮੂਹਿਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ (FGDs) ਵੀ ਕਰਵਾਏ।
- ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਐਸ ਐਕਸਲ (MS-Excel) ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਡਾਟਾਬੇਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।
- ਅਸਲੀਅਤ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝ ਲਈ ਡਾਟਾ ਬੇਸ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਾਰਣੀ ਤੇ ਪਾਈ ਚਾਰਟ ਬਣਾਏ ਗਏ।
- ਸਾਰਣੀ ਤੇ ਪਾਈ ਚਾਰਟ ਸੂਚੀ, ਸਾਮੂਹਿਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ (ਐਫ.ਜੀ.ਡੀ FGDs) ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਡਰਾਫਟ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਡਾ. ਰੋਜ਼ੀ ਵੇਦ, ਐਸ.ਟੀ.ਸੀ (STC)/ਐਸ.ਆਈ.ਆਰ. ਡੀ(SIRD), ਮੋਹਾਲੀ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਏਕਸ.ਈ.ਐਨ(XEN), ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.ਡੀ(PWD) (ਬੀ ਅਤੇ ਆਈ B&R) ਨੂੰ ਡਰਾਫਟ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕੇ।
- ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਮਤੀ ਸੁਝਾਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ। ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਡਾ. ਰੋਜ਼ੀ ਵੇਦ ਐਸ.ਟੀ.ਸੀ (STC)/ਐਸ.ਆਈ.ਆਰ. ਡੀ(SIRD), ਮੋਹਾਲੀ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜਮਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਅੱਗੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

1.6 ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਆਕਾਰ

ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ 6 ਪਾਠਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਨ:

ਪਾਠ-1: ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਵਰਨਣ

ਪਾਠ -2: ਖੇਤਰ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਪਾਠ 3: ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ

ਪਾਠ -4: ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ , ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

ਪਾਠ -5: ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ

ਪਾਠ -6: ਮੁੱਖ ਨਤੀਜੇ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ

ਖੇਤਰ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਮਾਨਵੀ ਪਹਿਲੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਖੇਤਰ ਇਕ ਰੇਖਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕੁੱਲ ਲੰਬਾਈ ਲਗਭਗ 2.5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਚੌੜਾਈ 15 ਮੀਟਰ ਤੋਂ 25 ਮੀਟਰ ਤੱਕ ਹੈ।

2.1 ਸਥਾਨ

ਲਾਂਡਰਾਂ ਪਿੰਡ ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜਿਲਾ ਐਸ.ਏ.ਐਸ. ਨਗਰ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ ਖਰੜ ਤਹਿਸੀਲ ਨਾਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਸ.ਏ.ਐਸ. ਨਗਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਲਾਂਡਰਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 6 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਹੈ। ਜੇ ਸੜਕ ਰਾਜ ਮਾਰਗ ਨੰ 12 ਏ ਅਤੇ 205 ਏ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਂਡਰਾਂ ਜੰਕਸ਼ਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵਿਥਕਾਰ ਭੂਗੋਲਿਕ ਲੰਬਕਾਰ ਟਿਕਾਣਾ 30.69° ਉੱਤਰ ਅਤੇ 76.66° ਪੂਰਬ ਹੈ। ਲਾਂਡਰਾਂ ਜੰਕਸ਼ਨ ਚੰਡੀਗੜ ਦੇ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਧਿਆਨ ਪਥ ਦੇ ਦੱਖਣ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 8 ਕਿ.ਮੀ. ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ।

2.2 ਭੂਗੋਲਿਕ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਖੇਤਰ ਭੂਗੋਲਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਲਗਭਗ ਸਮਤਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮ ਤੱਕ ਲਗਭਗ 2 ਤੋਂ 3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਲਕੀ ਢਲਾਨ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਉੱਤਰੀ-ਪੱਛਮੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਪਟਿਆਲੀ ਕੀ ਰਾਓ ਮੈਸਮੀ ਨਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਇਕ ਨਾਲਾ ਵਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤ ਹੈ।

2.3 ਕੁਦਰਤੀ ਬਨਸਪਤੀ

ਕਿਕਰ, ਸ਼ਿਸ਼ਮ, ਨਿੰਮ, ਡੇਕ, ਪਿਪਲ, ਬਰੇਟਾ, ਪਿਲਖਾਂ, ਆਦਿ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਆਮ ਕੁਦਰਤੀ ਰੁੱਖ ਹਨ। ਸਰਕੰਡਾ ਅਤੇ ਕਹਿਣ ਵਰਗੇ ਲੰਬੀ ਉਚਾਈ ਵਾਲੇ ਘਾਹ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੁੱਖੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਨਡਾ (ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਘਾਹ) ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਗਿੱਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਯੂਕੇਲਿਪਟਸ ਅਤੇ ਪੇਪਲਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਲਈ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅੰਬ, ਜਾਮੁਣ, ਅਮਰੂਦ, ਬੋਰ ਅਤੇ ਕਿੰਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫੱਲਾਂ ਵਾਲੇ ਰੁੱਖ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

2.4 ਮੌਸਮ

ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੜਕ ਚੰਡੀਗੜ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਖੇਤਰ ਦੀ ਜਲਵਾਯੂ ਚੰਡੀਗੜ ਦੇ ਸਮਾਂਤਰ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਉਪ-ਖੰਡੀ ਜਾਂ ਮੈਨਸੂਨ ਕਿਸਮ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਪਨ ਦੇ ਵਰਣਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਖੇਤਰ ਸੀ ਡਬਲਯੂ ਜੀ (Cwg) ਦੇ ਮੌਸਮ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖੇਤਰ ਗਰਮੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਈ-ਜੂਨ ਦੌਰਾਨ ਉੱਚ ਤਾਪਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਤਾਪਮਾਨ ਅਕਸਰ 40 ਡਿਗਰੀ ਸੈਂਟੀਗਰੇਡ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ 44 ° ਤੱਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਦੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਸੰਬਰ ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ ਦੌਰਾਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 10 ਡਿਗਰੀ ਸੈਂਟੀਗਰੇਡ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨ 4 ਡਿਗਰੀ ਸੈਂਟੀਗਰੇਡ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2.5 ਮਿੱਟੀ

ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਚੀਕਣੀ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਦੋਮਟੀ ਚੀਕਣੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਕਿਸਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਕੀ ਰਾਓ ਦੇ ਖੁੱਡੇ ਪਏ ਤਲ ਤੇ ਰੇਤਲੀ ਜਾਂ ਰੇਤਲੀ ਦੋਮਾਟੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਲਗਭਗ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਫ਼ਸਲਾਂ ਅਤੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ।

2.6 ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਲਾਂਡਰਾਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁੱਖ ਸਾਰੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮੁੱਖ ਫਸਲਾਂ ਕਣਕ ਅਤੇ ਚੌਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੱਕੀ, ਤੇਲ ਬੀਜ, ਗੰਨਾ, ਹਰਾ ਚਾਰਾ ਅਤੇ ਮੈਸਮੀ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਬੀਜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕਿਉਂਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੁਣ ਗੈਰ-ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਉਪਯੋਗਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੁਕਾਨਾਂ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ, ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਨਾਂ, ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸਾਂ ਆਦਿ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

2.7 ਜਨ-ਅੰਕੜੇ

ਲਾਂਡਰਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜਨ-ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਨਗਣਨਾ 2011 ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਸਾਰਣੀ

2.1 ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਝਲਕ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 2.1 ਜਨਸੰਖਿਆ ਅੰਕੜਾ ਪਿੰਡ ਲਾਂਡਰਾਂ 2011

1	ਕੁੱਲ ਘਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	460
2	ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ	2338
3	ਮਰਦਾਂ ਜਨਸੰਖਿਆ	1240
4	ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ	1098
5	ਬੱਚੇ (0-6) ਆਬਾਦੀ	293
6	ਬੱਚੇ (ਮਰਦ)	159
7	ਬੱਚੇ (ਔਰਤ)	134
8	ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਜੋਂ ਬਾਲ ਜਨਸੰਖਿਆ	12.53
9	ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ	431
10	ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਮਰਦ	226
11	ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਮਹਿਲਾਵਾਂ	205
12	ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਜੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ	18.43%
13	ਸਾਖਰਤਾ (ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ)	84.16%
14	ਸਾਖਰਤਾ (ਮਰਦ ਦੀ ਆਬਾਦੀ)	88.44%

15	ਸਾਖਰਤਾ (ਔਰਤ ਦੀ ਆਬਾਦੀ)	79.36%
16	ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਜੋਂ ਕੁੱਲ ਕਰਮਚਾਰੀ	30.03
17	ਮਰਦ ਕਰਮਚਾਰੀ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਜੋਂ	49.6
18	ਔਰਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ	7.9
19	ਕੁੱਲ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਜੋਂ ਮੁੱਖ ਕਰਮਚਾਰੀ	99.72
20	ਕੁੱਲ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਕਾਮੇ	0.28
21	ਕੁੱਲ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ	9.57
22	ਕੁੱਲ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਜੋਂ ਘਰੇਲੂ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਕਾਮੇ	2.57
23	ਕੁੱਲ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਜੋਂ ਦੂਜੇ ਕਰਮਚਾਰੀ	87.86
24	ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ	885
25	ਬਾਲ (0-6) ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ	843
26	ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ	907

2.7 (ਉ) ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਆਕਾਰ

ਲਾਂਡਰਾਂ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪਿੰਡ ਹੈ, ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਕੁੱਲ 460 ਘਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜਨਗਣਨਾ 2011 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 2338 ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ 1240 (53.04%) ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ 1098 (46.96%) ਔਰਤਾਂ ਹਨ।

2.7 (ਅ) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੀ ਆਬਾਦੀ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸੂਬੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦਾ 31.94 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਲਾਂਡਰਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦਾ 18.43 ਫੀਸਦੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

2.7 (ਬੀ) ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ

2011 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ 895 ਅਤੇ ਬੱਚੇ (0-6 ਸਾਲ) ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ 846 ਹੈ। ਲਾਂਡਰਾਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ 885 ਅਤੇ ਬਾਲ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ 843 ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਰਾਜ ਦੀ ਔਸਤ ਨਾਲੋਂ ਮਾਮੂਲੀ ਘੱਟ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾੜਾ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਲਾਂਡਰਾਂ ਵਿਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦਾ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ 907 ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਘੱਟ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਸ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ

ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।

2.7 (ਸ) ਸਾਖਰਤਾ

2011 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਸਾਖਰਤਾ ਦਰ 75.84 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਾਖਰਤਾ ਦਰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 80.44 ਅਤੇ 70.73 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਲਾਂਡਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਸਾਖਰਤਾ ਦਰ, ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਆਬਾਦੀ 84.16% ਅਤੇ 79.36% ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਦੀ ਸਾਖਰਤਾ ਦਰ ਨਾਲੋਂ ਅੱਠ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ (ਸਾਰਣੀ 2.2 ਵੇਖੋ)। ਲਾਂਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਵੱਧ ਉੱਚ ਸਾਖਰਤਾ ਦਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਚੰਡੀਗੜ ਅਤੇ ਮੋਹਾਲੀ ਦਾ ਹੋਣਾ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 2.2 ਸਾਖਰਤਾ ਦਰ

	ਰਾਜ ਲਈ ਔਸਤ	ਲਾਂਡਰਾਂ	ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅੰਕ ਦੇ ਅੰਤਰ
ਕੁੱਲ ਜਨਸੰਖਿਆ	75.84%	84.16%	8.32
ਮਰਦ ਦੀ ਆਬਾਦੀ	80.44%	88.44%	8.00
ਔਰਤ ਦੀ ਆਬਾਦੀ	70.73%	79.36%	8.63

2.7 (ਈ) ਕਰਮਚਾਰੀ

ਪਿੰਡ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਾਮੇ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਇਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡੇ ਦੇ ਗੈਰ ਕਾਮੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਘੱਟ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਗਭਗ ਅੱਧੇ (49.6%) ਪੁਰਸ਼ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਜੋਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹਨ, ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ 7.9% ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਹੜੇ ਸੀਮਾਵਰ ਕਾਮਿਆਂ ਵਜੋਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹਨ, ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਕਾਮਿਆਂ ਵਜੋਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਮੁੱਖ ਕਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 87.86 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵੱਖਰੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ

ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਮਿਆ (ਖੇਤੀ + ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ) ਸਿਰਫ 9.57 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਨ,
ਬਾਕੀ 2.57 ਕਾਮੇ ਪੇਂਡੂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ

ਇਸ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਠ 1 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 374 ਘਰ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਘਰਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਾਂਡਰਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ 72 ਘਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਰਵੇਖਣ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਘਰਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਰਵੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਤੀਜੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

3.1 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਅਬਾਦੀ ਦਾ ਆਕਾਰ

ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ 72 ਘਰਾਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਅਬਾਦੀ ਦਾ ਆਕਾਰ 295 ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 160 (54.24%) ਮਰਦ ਅਤੇ 135 (45.76%) ਔਰਤਾਂ ਸਨ। ਇਸਦਾ ਮਤਲੱਬ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ 844 ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਔਸਤਨ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ (895) ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਦਰ (0-6) 10800 ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਉਮਰ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 10 ਹੀ ਬੱਚੇ ਸਨ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਦਰ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਸਾਰਣੀ 3.1 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਅਬਾਦੀ ਦਾ ਆਕਾਰ

ਘਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਅਬਾਦੀ			ਲਿੰਗ ਅਬਾਦੀ	
	ਮਰਦ	ਔਰਤਾਂ	ਕੁੱਲ	ਕੁੱਲ ਅਬਾਦੀ	0-6 ਅਬਾਦੀ
72	160 (54.24%)	135 (45.76%)	295 (100.0%)	844	1000

3.2 ਘਰਾਂ ਦਾ ਆਕਾਰ

ਸਰਵੇ ਕੀਤੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਔਸਤਨ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਆਕਾਰ 4.1 ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਸਾਰਣੀ 3.2 ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵੇ ਕੀਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ 1 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 9 ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਗਭਗ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ (20 ਘਰਾਂ) ਵਿੱਚ 4 ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਔਸਤਨ ਦਰ ਸਰਵੇ ਕੀਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 27.78% ਬਣਦੀ ਸੀ। 3 ਅਤੇ 5

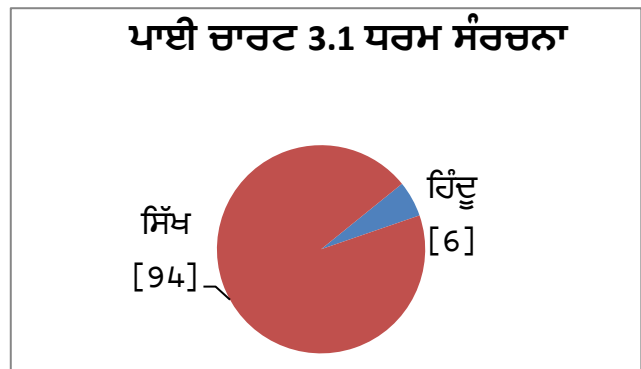
ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਵਾਲੇ ਘਰ ਦੀ ਔਸਤਨ ਦਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਸੀ (3.2 ਸਾਰਣੀ ਦੇਖੋ)। 3 ਤੋਂ 5 ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਵਾਲੇ ਘਰ 65.28 % ਸੀ, ਪਰ 2 ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਵਾਲੇ ਘਰ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਸੀ (10)

ਸਾਰਣੀ 3.2 ਘਰ ਪ੍ਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ

ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	ਕੁੱਲ
ਔਸਤਨ ਦਰ	3	10	13	20	14	6	2	3	1	72
ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ	4.17	13.8	18.0	27.7	19.4	8.33	2.78	4.17	1.39	100.00
		9	6	8	4					

3.3 ਧਰਮ ਸੰਰਚਨਾ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਅੰਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸਦੀ ਸਥਾਨਿਕ ਸਮੀਕਰਣ ਗੁਰੂਦਵਾਰਾ, ਮੰਦਿਰ, ਮਸਜਿਦ ਅਤੇ ਘਿਰਜਾ ਘਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ ਅਤੇ ਕਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ

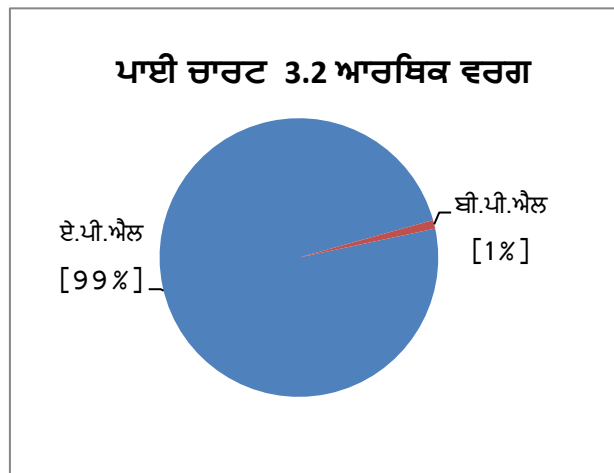

ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਲਾਂਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਸਰਵੇ ਕੀਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਖ ਵੀ ਰਿਹਾ ਸੀ 72 ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 68 (94.44 %) ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ 4 (5.56 %) ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਸੀ।

3.4 ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਸੰਰਚਨਾ

ਭਾਰਤੀ ਉਪ ਮਹਾਂਦੀਪ ਤੇ ਜਾਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰੁਤਬੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੂਚਕ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਵੀ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। 72 ਘਰਾਂ 'ਚੋਂ 71 ਜਨਰਲ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਪਛੜੇ ਵਰਗ (ਓ.ਬੀ.ਸੀ) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਨਰਲ ਜਾਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ (ਏ.ਪੀ.ਐਲ) ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਕੋ ਓ.ਬੀ.ਸੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ (ਬੀ.ਪੀ.ਐਲ) ਪਰਿਵਾਰ ਵਜੋਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘਰਾਂ ਦੇ ਖਾਸ ਜਾਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਡੈਟਾ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ 72 ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 67 ਜੱਟ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਨ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਦੇ 5 ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸੂਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਸੁਨਿਆਰ, ਖੱਤਰੀ ਅਤੇ ਲੇਹਾਰ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਘਰ ਸਨ।

ਸਾਰਣੀ 3.3 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਤ

	ਐਸਤਨ ਦਰ	ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
ਸੁਨਿਆਰ	1	1.4
ਜੱਟ	67	93.1
ਖੱਤਰੀ	1	1.4
ਲੇਹਾਰ	1	1.4
ਸੂਦ	2	2.8
ਕੁੱਲ	72	100

3.5 ਉਮਰ ਢਾਂਚਾ

ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਉਮਰ ਢਾਂਚਾ ਉਸ ਆਬਾਦੀ ਸਮੂਹ ਵਿਚ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਰਣੀ 3.4 ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚੋਂ 9.15% 15 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਨ ਅਤੇ 15.60% 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਆਬਾਦੀ ਦਾ 75% ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੱਸਾ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਕਾਮਿਆਂ ਦਾ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 3.4 ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਉਮਰ

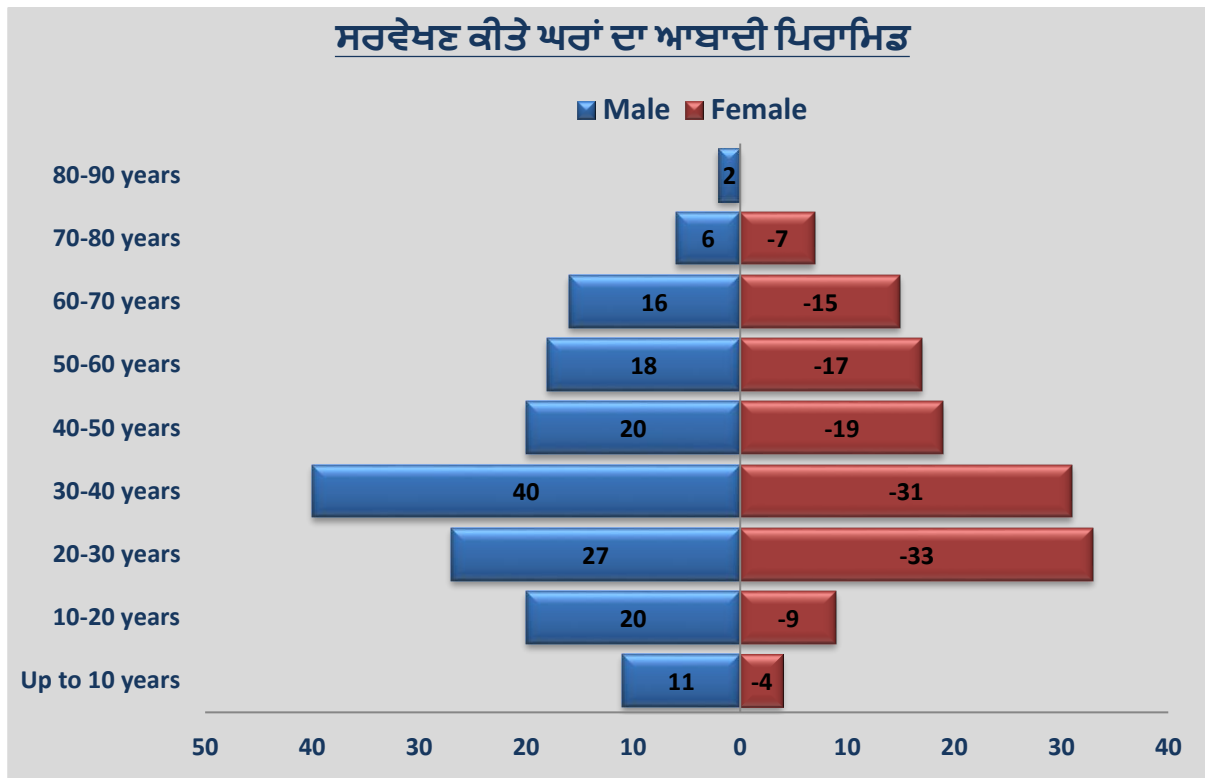
ਉਮਰ	ਗਿਣਤੀ	ਐਸਤਨ ਦਰ
5 ਸਾਲ ਤੱਕ	6	2.03
6-14 ਸਾਲ	21	7.12
14-25 ਸਾਲ	44	14.92
25-35 ਸਾਲ	73	24.75

35-50 ਸਾਲ	70	23.73
50-60 ਸਾਲ	35	11.86
60-75 ਸਾਲ	30	10.17
75 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ	16	5.42
ਕੁੱਲ	295	100.00

3.6 ਉਮਰ ਪਿਰਾਮਿਡ

ਜਨਸੰਖਿਆ ਦਾ ਉਮਰ ਪਿਰਾਮਿਡ ਉਸ ਦੇਸ਼, ਰਾਜ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸੰਕੇਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਜਨਸੰਖਿਆ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਰਹੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਪਿਰਾਮਿਡ ਤਿਕੋਣੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਅਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤ੍ਰਿਕੋਣ ਦਾ ਸੁੱਜਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤ੍ਰਿਕੋਣ ਦਾ ਸਿਖਰ ਵੱਧਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਰਾਮਿਡ ਦਾ ਮੱਧਮ ਹਿੱਸਾ ਫੁੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਆਰਥਿਕਤਾ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ ਬੁਲਾਰੇ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਵਧਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲਾਂਡਰਾਂ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਪਿਰਾਮਿਡ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਰਾਮਿਡ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਹੁਤ ਸੁੰਗੜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ 20-40 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਸਮੂਹ ਫੁਲ ਕੇ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸੁੰਗੜਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 80-85 ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਸਮੂਹ ਪਿਰਾਮਿਡ ਦੇ ਸਿਖਰ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਉਮਰ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 2 ਪੁਰਸ਼ ਹਨ। ਪਿਰਾਮਿਡ ਦਾ ਆਕਾਰ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਕਸਤ ਪੜਾਅ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਥੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉਮਰ ਪਿਰਾਮਿਡ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਸਿਰਫ ਭੂਮੀ ਮਾਲਕ ਹੀ ਹੈ, ਪਿੰਡ ਲਾਂਡਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਲਾਂਡਰਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ।

ਚਿੱਤਰ 3.3 ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਉਮਰ ਪਿਰਾਮਿਡ

3.7 ਵਿਦਿਅਕ ਸਥਿਤੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਲਾਂਡਰਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਾਖਰਤਾ ਹੈ। ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ 6 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਕਰੀਬ 95% ਆਬਾਦੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਇਸ ਉਮਰ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਖਰਤਾ ਦਰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 98.05% ਅਤੇ 90.84% ਹੈ। ਲਗਭਗ ਇਕ-ਚੌਥਾਈ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਜਾਂ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹਨ। ਸਾਰਣੀ 3.5 ਕਿ ਅਨਪੜ੍ਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ 5 ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤਕ ਪੜ੍ਹੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧੇਰੇ ਸੀ। ਮੱਧਮ, ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ ਵੱਡੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਔਰਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਪੱਧਰ ਅਜੇ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਕਾਫੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਪੋਸਟ-ਗਰੈਜੂਏਟ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵੱਡੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਮਰਦਾਂ ਤੋਂ ਅਗੇ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ

ਤਕਨੀਕੀ/ਕਿੱਤਾ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿਰਫ 3 ਮਰਦ ਅਤੇ 1 ਔਰਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ/ਕਿੱਤਾ ਸਿਖਲਾਈ ਮਿਲੀ ਸੀ।

ਸਾਰਣੀ 3.5 ਵਿਦਿਅਕ ਸਥਿਤੀ

	ਮਰਦ	ਔਰਤ	ਕੁੱਲ	ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
ਅਨਪੜ੍ਹ	3	12	15	5.26
5 ਤੱਕ	16	24	40	14.04
ਮੱਧਮ	31	16	47	16.49
ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਧਰ	41	30	71	24.91
ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ	24	13	37	12.98
ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ	31	24	55	19.30
ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਜਾਂ ਉਪਰ	5	11	16	5.61
ਤਕਨੀਕੀ/ਕਿੱਤਾ ਸਿਖਲਾਈ	3	1	3	1.05
ਕੁੱਲ	154	131	285	100.0

3.8 ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਕਿੱਤਾ

ਸਾਰਣੀ 3.6 ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਬਾਰੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦਾ 31.86% ਹਿਸਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੇ 2 ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਵਾਸੀ ਨਿਰਭਰ ਹਨ। ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੱਧਵਰਤਤ ਅੰਤਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ 52.5% ਕਾਮੇ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ, ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 7.4% ਵਰਕਰ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਔਰਤ ਵਜੋਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਵਰਕਰ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਕ-ਤਿਹਾਈ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਪਾਰ, ਆਵਾਜਾਈ, ਭੰਡਾਰਨ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਸਾਰਣੀ 3.6 ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ

ਕਾਮੇ	ਮਰਦ	%	ਔਰਤ	%	ਕੁੱਲ	ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
ਕਿਰਸਾਨੀ ਸਵੈਰੋਜਗਾਰ	29	34.52	2	20	31	32.98
ਹੋਰ ਕੰਮ ਸੰਬੰਧਿਤ- ਸਵੈਰੋਜਗਾਰ	8	9.52	0	0	8	8.51
ਆਮ ਮਜਦੂਰੀ	3	3.57	0	0	3	3.19
ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ	13	15.48	7	70	20	21.28
ਠੇਕੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੀਵੇਟ ਕਰਮਚਾਰੀ	8	9.52	1	10	9	9.57
ਹੋਰ ਕੰਮ	2	2.38	0	0	2	2.13
ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਜਾਂ ਵਪਾਰ	14	16.67	0	0	14	14.89
ਆਵਾਜਾਈ, ਭੰਡਾਰਨ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ	7	8.33	0	0	7	7.45
ਕੁੱਲ	84	100.00	10	100	94	100.00

3.9 ਜਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ

ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਘਰਾਂ ਦਾ 2.5 ਬਿਸਵੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 15 ਏਕੜ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਦਾ ਆਕਾਰ ਹੈ। ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ, 3 ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਵਪਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ 2.5 ਬਿਸਵੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 7 ਬਿਸਵੇ ਤੱਕ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਘਰਾਂ ਕੋਲ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਸਾਰਣੀ 3 ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 4 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਬਾਕੀ ਘਰਾਂ ਕੋਲ ਮਾਮੂਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾ ਛੋਟੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਕ-ਤਿਹਾਈ ਜਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਏਕੜ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਮੀਨ ਹੈ। ਹੋਰ 36% ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਕੋਲ 1 ਅਤੇ 2.5 ਏਕੜ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਮੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲੱਬ ਹੈ ਕਿ 69.4% ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ ਇੱਕ ਹੈਕਟੇਅਰ ਤੱਕ ਹੀ ਹੈ। 25% ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਕਾਰ 1 ਅਤੇ 2 ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਸਿਰਫ 4 ਘਰਾਂ (5.56%) ਕੋਲ 2 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜਾਂ 5 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਉਹ ਕਰੇੜਪਤੀ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 3.7 ਜਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ

ਜਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ	ਗਿਣਤੀ	ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
1 ਏਕੜ ਤੱਕ	24	33.33
1 ਏਕੜ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2.5 ਏਕੜ ਤੱਕ (1 ਹੈਕਟੇਅਰ)	26	36.11
2.5 - 5 ਏਕੜ (2 ਹੈਕਟੇਅਰ)	18	25.00
5 ਏਕੜ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ (2 ਹੈਕਟੇਅਰ)	4	5.56
ਕੁੱਲ	72	100.00

3.10 ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ

72 ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ ਇਕ ਬਿਸਵੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 16 ਬਿਸਵੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਲਗਭਗ 11% ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ 1 ਬਿਸਵਾ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 68% ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ 5 ਬਿਸਵੇ ਤੱਕ ਹੈ। ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੀਮਾ 10 ਬਿਸਵੇ ਤੱਕ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ 91.6% ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਸਿਰਫ 6 (8.33%) ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ 10 ਬਿਸਵੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ

ਸਾਰਣੀ 3.8 ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ

ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ	ਗਿਣਤੀ	ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
1 ਬਿਸਵਾ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ	8	11.11
1-2 ਬਿਸਵਾ	15	20.83
2-5 ਬਿਸਵਾ	26	36.11
5-10 ਬਿਸਵਾ	17	23.61
10-20 ਬਿਸਵਾ	6	8.33
ਕੁੱਲ	72	100.00

3.11 ਪਸ਼ੂ ਧਨ

ਜਾਨਵਰ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡੇਅਰੀ ਜਾਨਵਰ ਪੇਂਡੂ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਉਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤੇ ਕਿਸਾਨ ਦੁੱਧ ਦੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਡੇਅਰੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਦੇ ਹਨ। ਕੁੱਝ ਵਾਧੂ ਦੁੱਧ ਵੇਚ ਕੇ ਆਮਦਨੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕੁੱਝ ਕਿਸਾਨ ਦੁੱਧ ਦੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਿਣਤੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਕਮਾਏ ਪੈਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੱਝ ਅਤੇ ਗਊ ਮੁੱਖ ਦੁਧਾਰੂ ਪਸ਼ੂ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਲਾਂਡਰਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਡੇਅਰੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਮਕਾਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਮੰਗ ਹੈ। ਪਸ਼ੂ ਛਪਰਾ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਰੱਖਣ

ਲਈ ਬਹੁ ਮੰਜ਼ਲਾ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਮਕਾਨ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗੈਰ-ਖੇਤ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕਮਾਈ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 72 ਸਰਵੇਖਣ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 21 (29.17%) ਘਰਾਂ ਨੇ ਹੀ ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰ ਰਖੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 13 (61.9%) ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਦੁਧਾਰੂ ਜਾਨਵਰ ਸਨ ਅਤੇ 3 ਘਰਾਂ (14.3%) ਵਿੱਚ 3 ਦੁੱਧ ਵਾਲੇ ਜਾਨਵਰ ਸਨ। ਬਹੁਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਦੁੱਧ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਵਾਧੂ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਹੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚਾਰ (19.1%) ਘਰਾਂ ਦੇ ਹਰੇਕ ਕੋਲ 6 ਦੁੱਧ ਦੇ ਜਾਨਵਰ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਡੇਅਰੀ ਘਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੁੱਧ ਤੋਂ ਵਿਕਰੀ ਕਮਾਈ ਅਜਿਹੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਘਰ ਵਿੱਚ 14 ਦੁਧਾਰੂ ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰ ਹਨ। ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਧਾਰੂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਤੇ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਲਈ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 3.9 ਪਸ਼ੂ ਧਨ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ (ਮੱਝ + ਗਾਂ)

ਪਸ਼ੂ ਧਨ	ਗਿਣਤੀ	ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
1 ਦੁਧਾਰੂ ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰ	5	23.8
2 ਦੁਧਾਰੂ ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰ	8	38.1
3 ਦੁਧਾਰੂ ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰ	3	14.3
4 ਦੁਧਾਰੂ ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰ	0	0
6 ਦੁਧਾਰੂ ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰ	4	19.1
14 ਦੁਧਾਰੂ ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰ	1	4.7
ਕੁੱਲ	21	100.00

3.12 ਦੁੱਧ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ

21 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਦੁਧਾਰੂ ਜਾਨਵਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਔਸਤਨ 400 ਲੀਟਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੁੱਧ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 21 ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ 68 ਦੁਧਾਰੂ ਪਸ਼ੂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰੇਕ ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਔਸਤਨ ਦੁੱਧ ਪੈਦਾਵਾਰ 6 ਲੀਟਰ ਤੱਕ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੁੱਧ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲ ਦੁੱਧ ਵਾਲੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ

'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। 47.6% ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੁੱਧ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ 6-10 ਲੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 33.3% ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਤਪਾਦ 15-20 ਲੀਟਰ ਦਰਮਿਆਨ ਹੈ। 2 ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ 40 ਲੀਟਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ 2 ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ 60 ਲੀਟਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੇ 70 ਲੀਟਰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੁੱਧ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਕੇਵਲ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਹਿੱਸਾ ਸਵੈ ਖਪਤ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 3.10 ਘਰ ਪ੍ਰਤੀ ਐਸਤਨ ਦੁੱਧ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ

ਦੁੱਧ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ (ਲੀਟਰ)	ਘਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
6	2
7	2
8	4
10	2
15	2
16	1
17	1
20	3
37	1
40	1
60	1
70	1
ਕੁੱਲ	21

3.13 ਘਰ ਵਿਚ ਸਹੂਲਤਾਂ

3.13.1 ਘਰਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ

72 ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 71 ਪੱਕੇ ਅਤੇ ਇਕ ਅਰਧ-ਪੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 3.11 ਘਰਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ

ਘਰਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ	ਐਸਤਨ ਦਰ	ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
ਪੱਕਾ	71	98.6
ਅਰਧ-ਪੱਕਾ	1	1.4
ਕੁੱਲ	72	100.0

3.13.2 ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸਾਧਨ

72 ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 65 ਘਰਾਂ (90.3%) ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੈ, 4 (5.6%) ਕੋਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਟਿਊਬਵੈਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ 3 ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਟਿਊਬਵੈਲ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਘਰ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਹਨ।

ਸਾਰਣੀ 3.12 ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸਾਧਨ

	ਐਸਤਨ ਦਰ	ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
ਪੀਈਪ ਸਪਲਾਈ	65	90.3
ਪੀਈਪ ਸਪਲਾਈ, ਟਿਊਬ ਵੈੱਲ	4	5.6
ਟਿਊਬ ਵੈੱਲ	3	4.2
	72	100.0

3.13.3 ਪਖਾਨਿਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ

ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪਖਾਨਿਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਹਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਵੱਛ ਭਾਰਤ ਅਭਿਆਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਘਰ ਵਿਚ ਪਖਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਲਾਗਾਯੋਗ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ 72 ਸਰਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਖਾਨੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਰਵਜਨਿਕ ਪਖਾਨੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਖੁਲੇ ਵਿੱਚ ਪਖਾਨੇ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ, ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸੀਵਰੇਜ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ।

3.13.4 ਬਾਲਣ ਦਾ ਸਾਧਨ

ਰਸੋਈ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਬਾਲਣ ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ ਹੈ। ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਲੋਕ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਸੋਈ ਲਈ ਲੱਕੜ, ਗੋਬਰ, ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਲਾਂਡਰਾਂ ਇਕ ਅਰਧ-ਸ਼ਹਿਰੀ ਪਿੰਡ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਸਰਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਗਭਗ 46% ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲੱਕੜ, ਗੋਬਰ ਜਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਾਰਣੀ 3.13 ਵੇਖੋ)

ਸਾਰਣੀ 3.13 ਬਾਲਣ ਦਾ ਸਾਧਨ

	ਐਸਤਨ ਦਰ	ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ	39	54.2
ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ, ਗੋਬਰ	10	13.9
ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ, ਗੋਬਰ, ਲੱਕੜ	13	18.1
ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ, ਗੋਬਰ, ਲੱਕੜ, ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ	3	4.2
ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ, ਲੱਕੜ	7	9.7
ਕੁੱਲ	72	100.0

3.13.5 ਊਰਜਾ ਦਾ ਸਾਧਨ

ਸਟੇਰੇਜ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਕੁਝ ਮੁਰੰਮਤ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਨਾ ਆਣਾ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਇਕ ਆਮ ਲੱਛਣ ਹੈ। ਲਗਾਤਾਰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ, ਲੋਕ ਇਨਵਰਟਰ ਜਾਂ ਜਨਰੇਟਰ ਸੈਟ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜੇਨਰੇਟਰ ਆਵਾਜ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਇਨਵਰਟਰਸ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਬਿਨਾ ਸ਼ੋਰ ਅਤੇ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੀਤੇ ਬਿਜਲੀ ਪਰਧਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। 72 ਸਰਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 52 (72.2%) ਘਰਾਂ ਕੋਲ ਇਨਵਰਟਰਸ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸਰਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਸੀ।

ਸਾਰਣੀ 3.14 ਉਰਜਾ ਦਾ ਸਾਧਨ

	ਐਸਤਨ ਦਰ	ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
ਇਨਵਰਟਰਸ	52	72.2
ਨਾ	20	27.8
ਕੁੱਲ	73	100.0

3.14 ਘਰੇਲੂ ਸੰਪਤੀ

ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਸੰਪਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਚਕ ਹੈ। ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੇ ਪਰਖਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰਣੀ 3.15 ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਆਮ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸਰਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਟੀਵੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਫਰਿੱਜ ਵੀ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਆਧੁਨਿਕ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਆਮ ਲੋੜਾਂ ਹਨ। ਟੀਵੀ ਅਤੇ ਫਰਿੱਜ ਵਾਂਗ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਸ਼ਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ ਇੱਕ ਆਮ ਉਪਕਰਣ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਕੁੱਲ 93.1% ਘਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਉਪਕਰਣ ਸੀ। ਕਰੀਬ 85% ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇ-ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ ਹੈ ਜੋ ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਇਕ ਆਮ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। 54% ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਕੋਲ ਚਾਰ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ ਹੈ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਉਹ ਹੀ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ। ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨ ਇਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 55.6% ਘਰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਏ.ਸੀ. ਲਗਵਾਏ ਹਨ। ਸਾਖਰਤਾ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਆਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 29.2% ਘਰਾਂ ਕੋਲ ਲੈਪਟਾਪ/ਕੰਪਿਊਟਰ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਰਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਘਰਾਂ ਕੋਲ ਘੱਟ ਜਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਿਰਫ 22% ਘਰਾਂ ਕੋਲ ਟਰੈਕਟਰ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘਰਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਮਿਆਰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹਨ।

ਸਾਰਣੀ 3.15 ਘਰੇਲੂ ਸੰਪਤੀ

ਲੜੀ ਨੰਬਰ	ਉਪਕਰਣ/ ਘਰੇਲੂ ਸੰਪਤੀ	ਹਾਂ	ਨਾ	ਕੁੱਲ
1	ਟੀਵੀ	72 (100.00)	0	72 (100.00)
2	ਫਰਿੱਜ	72 (100.00)	0	72 (100.00)
3	ਦੋ-ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ	61 (84.70)	11 (15.30)	72 (100.00)
4	ਚਾਰ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ	39 (54.20)	33 (45.80)	72 (100.00)
5	ਟਰੈਕਟਰ	16 (22.20)	56 (77.80)	72 (100.00)
6	ਲੈਪਟਾਪ/ ਕੰਪਿਊਟਰ	21 (29.20)	51 (70.80)	72 (100.00)
7	ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨ	40 (55.60)	32 (44.40)	72 (100.00)
8	ਵਾਸ਼ਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ	67 (93.10)	5 (6.90)	72 (100.00)

3.15 ਘਰੇਲੂ ਆਮਦਨ

ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਫਰਕ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਰੁਪਏ 57 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 22.79 ਲੱਖ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ 3 (4.17%) ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਔਸਤ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 1 ਲੱਖ ਜਾਂ ਘੱਟ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। 50% ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਮਦਨ 1 ਤੋਂ 3 ਲੱਖ ਤੱਕ ਹੈ। 22% ਤੋਂ ਥੋੜੇ ਉਪਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਔਸਤਨ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 3-5 ਲੱਖ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਤਕਰੀਬਨ 23.6% ਘਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਨੂੰ 5 ਲੱਖ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਦੱਸਿਆ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ 7 (9.72%) ਘਰਾਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਦੀ ਆਮਦਨ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ (ਦੇਖੋ ਸਾਰਣੀ 3.16) ਇਹ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 3.16 ਘਰੇਲੂ ਔਸਤ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ

ਲੜੀ ਨੰਬਰ	ਆਮਦਨ (ਲੱਖ ਵਿੱਚ)	ਘਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
1	1 ਤੱਕ	3	4.17
2	1-2	18	25.00
3	2-3	18	25.00
4	3-4	8	11.11
5	4-5	8	11.11
6	5-10	10	13.89
7	10-20	5	6.94
8	20 ਤੋਂ ਵੱਧ	2	2.78
	ਕੁੱਲ	72	100.00

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਰਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਰੋਤ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਦੁੱਧ ਵੇਚਣਾ, ਸੇਵਾਵਾਂ, ਕਾਰੋਬਾਰ, ਮਕਾਨ ਜਾਂ ਦੁਕਾਨ ਨੂੰ ਕਰਾਏ ਤੇ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਜਮੀਨ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਤੇ ਦੇਣਾ ਆਦਿ। ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਜੋਂ 55% ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 34.7% ਘਰਾਂ ਵਲੋਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਇੱਕ ਆਮਦਨ ਸਰੋਤ ਵਜੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 22% ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਸਾਰਣੀ 3.17 ਵੇਖੋ)

ਸਾਰਣੀ 3.17 ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਾਧਨ

ਲੜੀ ਨੰਬਰ	ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਾਧਨ	ਘਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
1	ਖੇਤੀਬਾੜੀ	25	34.72
2	ਦੁੱਧ ਵੇਚਣਾ	7	9.722
3	ਸੇਵਾਵਾਂ	40	55.55
4	ਵਪਾਰ	16	22.22
5	ਮਕਾਨ ਜਾਂ ਦੁਕਾਨ ਨੂੰ ਕਰਾਏ ਤੇ ਦੇਣਾ	12	16.67
6	ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਤੇ ਦੇਣਾ	8	11.11
	ਕੁੱਲ	72	100.00

3.16 ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

72 ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 9 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਬਕਾਇਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸੰਸਥਾਗਤ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ 3 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਸ.ਬੀ.ਆਈ, ਐਚ.ਡੀ.ਐਫ.ਸੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਬੈਂਕ ਹਰੇਕ ਦੁਆਰਾ ਦਿਤੇ ਕਰਜ਼ੇ 1 ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਛੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਵ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, 2 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਅਤੇ 1 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਰਜ਼ ਦੀ ਰਕਮ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 1 ਲੱਖ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 30 ਲੱਖ ਤੱਕ ਸੀ (ਸਾਰਣੀ 3.18 ਵੇਖੋ)

ਸਾਰਣੀ 3.18 ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

ਲੜੀ ਨੰਬਰ	ਗਿਣਤੀ	ਸਾਧਨ	Amount (Rs.)	Purpose
1	1	ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ	10,00,000	ਵਪਾਰ
2	1	ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ	2,00,000	ਵਪਾਰ
3	1	ਐਸ.ਬੀ.ਆਈ	10,00,000	ਵਪਾਰ
4	1	ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ	1,00,000	-
5	1	ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ	12,00,000	ਵਪਾਰ
6	1	ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ	12,00,000	ਵਪਾਰ
7	1	ਐਚ.ਡੀ.ਐਫ.ਸੀ	30,00,000	ਘਰ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ
8	1	ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ	2,00,000	ਵਪਾਰ
9	1	ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਬੈਂਕ	7,00,000	ਘਰ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ

ਸਿੱਟਾ

ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 4 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਐਸਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਆਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰਕ

ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਆਪਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਔਰਤਾਂ ਸਮੇਤ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਾਖਰਤਾ ਪੱਧਰ ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ ਹੈ ਹਰ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲ ਸਾਫ਼ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਪਾਈਪ ਜਾਂ ਟਿਊਬ ਵੈੱਲ ਤੋਂ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਖਾਨਿਆਂ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਹੈ। ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ ਰਸੋਈ ਇੰਧਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੋਲ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕੱਟ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਊਰਜਾ ਉਪਕਰਣ ਦੇ ਸਰੋਤ ਵੀ ਹਨ, ਲਗਭਗ ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਟੀਵੀ, ਫਰਿੱਜ ਅਤੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ ਵੀ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪਹੀਏ ਜਾਂ ਚਾਰ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ ਹੈ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਹਨ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਲਗਭਗ ਸਾਰਿਆਂ ਕੋਲ ਚੰਗੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮਿਆਰ ਵੀ ਉੱਚਾ ਹੈ। ਕਰਜ਼ਦਾਰੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਕਰਜ਼ੇ ਸੰਸਥਾਤਮਕ ਹਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਕ ਕੰਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਲਈ ਜਾਂ ਘਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ, ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

ਇਸ ਪਾਠ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਦੋ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ, i) ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ii) ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੋਸ਼ਲ ਰਿਸਪਾਂਸੀਬਿਲਟੀ(ਸਮਾਜਿਕ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ) (ਸੀ.ਐਸ.ਆਰ) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਪਚਾਰ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਮੁੱਖ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

- ▣ ਸੜਕ ਅਤੇ ਰੇਲ ਸੰਪਰਕ
- ▣ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ
- ▣ ਘਰ ਵਿਚ ਪਖਾਨਿਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ
- ▣ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਨਿਕਾਸ ਦੇ ਸਾਧਨ
- ▣ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ
- ▣ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ
- ▣ ਪਸ਼ੂ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ
- ▣ ਆਂਗਨਵਾੜੀ ਕੇਂਦਰ
- ▣ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ/ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ
- ▣ ਮਾਰਕੀਟ ਸੈਂਟਰ

4.1 ਸੜਕ ਅਤੇ ਰੇਲ ਸੰਪਰਕ

ਸੜਕ ਅਤੇ ਰੇਲ ਸੰਪਰਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੂਚਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਪਨਾ ਜਾਂ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਲਿੰਕ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਸੜਕ ਅਤੇ ਰੇਲ ਲਿੰਕ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ

ਵਿਚ ਬਣੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੇਂਡੂ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਿਚ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪਿੰਡ ਲਾਂਡਰਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸੜਕਾਂ, ਜੋ ਕਿ, (ਰਾਸ਼ਟਰੀ) ਹਾਈਵੇਅ NH205A (ਖਰੜ-ਬਨੂੜ ਰੋਡ) ਅਤੇ ਸੂਬਾ(ਸਟੇਟ/ਰਾਜ) ਹਾਈਵੇ SH12A ਏ (ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਰੋਡ) ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਮੋਹਾਲੀ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਖਰੜ ਅਤੇ ਬਨੂੜ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਪਿੰਡ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਖਨੋਰ, ਬੈਰਾਮਪੁਰ, ਸਵਾੜਾ, ਕਹਿਲੋਂ, ਚੱਪੜਚਿੜੀ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਲ ਸੜਕੀ ਸੰਪਰਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੜਕ ਦੇ ਜੰਕਸ਼ਨ ਤੇ ਟਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਕਾਰਨ ਉਪਰੋਕਤ ਕਸਬਿਆਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਰੁਕਾਵਟ ਆਈ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਲੁਧਿਆਣਾ ਰੇਲ ਲਾਈਨ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 1.5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜਲਾ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹੈ ਖਰੜ, ਜੋ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 7 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲੋਕ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵੱਲ ਜਾਣ ਲਈ ਮੋਹਾਲੀ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਤੇ ਅੰਬਾਲਾ ਵੱਲ ਜਾਣ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।, ਜੋ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 11 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅਤੇ 20 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹਨ।

4.2 ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ

ਪੀਣਯੋਗ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪਾਣੀ ਹਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਭੂਮੀ ਪਾਣੀ ਪੀਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ,(ਡਰਿੰਕਿੰਗ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਐਂਡ ਮਿਨਿਸਟ੍ਰੀ ਐਂਡ ਡਰਿੰਕਿੰਗ ਵਾਟਰ ਐਂਡ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ) ਦੁਆਰਾ ਪਾਈਪ ਰਾਹੀਂ ਪੀਣਯੋਗ ਪਾਣੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ 73 ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 70 (95.9%) ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪਾਈਪ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਕੁਝ ਪਰਿਵਾਰ ਡੂੰਘੇ ਬੋਰਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

4.3 ਘਰ ਵਿਚ ਪਖਾਨਿਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ

ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਵੱਛ ਭਾਰਤ ਅਭਿਆਨ ਜਾਂ ਸਵੱਛ ਭਾਰਤ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਾਲ 2014 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ੋਚ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ 73 ਸਰਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਖਾਨਿਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਪਬਲਿਕ/ ਜਨਤਕ ਪਖਾਨੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਕਈ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਕਾਮਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਜਿਹੜੇ ਮੁੱਖ ਵਸੋਬੇ (ਅਬਾਦੀ) ਦੇ ਬਾਹਰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਿੰਡ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਸ਼ੋਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

4.4 ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਨਿਕਾਸ ਦੇ ਸਾਧਨ

ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸੜਕਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਾਫ਼ੀ ਚੰਗੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਨਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਕਾਸੀ ਸਾਧਨ ਭਾਵੇਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ ਸੀਮੈਂਟ ਨਾਲੇ ਪੱਕੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤਲਾਬ ਤੋਂ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਮੌਜੂਦ ਨਾਲੇ ਵੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਸਿਆ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਲਾਂਡਰਾਂ ਸੜਕ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬਿਲਡਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨੇ ਤਲਾਬ ਤੋਂ ਨਾਲੇ ਤੱਕ ਪਾਣੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਵਹਾਅ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਰਸਾਤੀ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਨੇੜਲੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਲ ਨੂੰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਥਾਈ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਟੇਭੇ ਅਤੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਘਟੀਆ ਗੰਧ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਮੁਸੀਬਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਤਲਾਬ ਤੋਂ ਨਾਲੇ ਤਕ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜ ਹੈ।

4.5 ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ

ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਲਾਂਡਰਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਕੂਲ (5 ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ) ਅਤੇ ਦੋ ਹਾਈ ਸਕੂਲ (ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਕਲਾਸਾਂ ਦੇ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੋਹਾਲੀ, ਖਰੜ ਅਤੇ ਝੰਜੋੜੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ 5-7 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਹਨ। ਆਰਟਸ, ਵਿਗਿਆਨ, ਮਨੁੱਖਤਾ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨੈਕਰੀ ਦੇ ਮੁਹਾਰਤ ਵਾਲੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਕਈ ਵਿਕਲਪ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਮੋਹਾਲੀ, ਖਰੜ, ਝੰਜੋੜੀ ਅਤੇ ਤੰਗੋਰੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਥਾਨ 5 ਤੋਂ 15 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਹਨ।

4.6 ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਲਗਭਗ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ (ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਜਿਸਦੀ ਅਬਾਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇ) ਮੁਢਲੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਲਾਂਡਰਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਹੈਲਥ ਸਬ-ਸੈਂਟਰ (ਪੀ ਐਚ ਐਸ) ਹੈ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ 4 ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰ ਵੀ ਹਨ। ਆਮ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਲੋਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਜਾਂ ਫੋਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਡਾਕਟਰ (ਇਕ ਐੱਮ।ਬੀ।ਬੀ।ਐਸ। ਅਤੇ ਇਕ ਬੀ.ਐਮ.ਏ.ਐੱਸ. ਡਾਕਟਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ) ਕੋਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਸੁਹਾਣਾ, ਮੋਹਾਲੀ, ਖਰੜ ਜਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਧੇਰੇ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਲਈ ਲੋਕ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਮੋਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪੀਜੀਆਈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਉੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ 5 ਤੋਂ 12 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇਹਨਾਂ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ ਵਧੀਆ ਸੜਕੀ ਸੰਪਰਕ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਲੋੜ ਪੈਣ ਤੇ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

4.7 ਪਸ਼ੂ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ

ਪੇਂਡੂ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜਾਨਵਰ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਲਾਂਡਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਦੁੱਧ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੇਰਕਾ ਦਾ ਇੱਕ ਦੁੱਧ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਕੇਂਦਰ ਵੀ ਹੈ। ਲਾਂਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਡੇਅਰੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਲਾਂਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪਸ਼ੂ ਹਸਪਤਾਲ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

4.8 ਆਂਗਨਵਾੜੀ ਕੇਂਦਰ

ਆਂਗਣਵਾੜੀ ਕੇਂਦਰ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪਲੇ ਸਕੂਲ (ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ,ਜਿਹਨਾ ਦੀ ਉਮਰ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਆਂਗਣਵਾੜੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਆਕਾਰ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਲਾਂਡਰਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ 2 ਆਂਗਣਵਾੜੀ ਕੇਂਦਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

4.9 ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ / ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ

ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਹੈ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਹਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ, ਪੱਖੇ, ਰਸੋਈ, ਪਖਾਨੇ, ਆਦਿ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਹ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਭਾਵ ਕੋਈ ਕਿਰਿਆ ਮਨਾਉਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਸਹੂਲਤ ਹੈ। ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਕਾਫੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਸਮੁਦਾਇਕ ਕੇਂਦਰ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਆਂਗਣਵਾੜੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

4.10 ਮਾਰਕੀਟ ਸੈਂਟਰ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕੀਟ ਸੈਂਟਰਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਲਾਂਡਰਾਂ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਸਥਾਨਕ ਲਾਭ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਖਰੜ-ਬਨੂੜ ਰੋਡ ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। 1950 ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਫ਼ਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ 1970 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨਾਲ ਇਸਨੂੰ ਸੜਕ ਸੰਪਰਕ ਮਿਲਿਆ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਲਾਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕੀ ਸੜਕ ਰਾਹੀਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ, ਇਹ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ, ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ, ਵਪਾਰਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਆਦਿ ਲਈ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਸਥਾਨ ਬਣ ਗਿਆ। ਲਾਂਡਰਾਂ ਇੱਕ

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਰਕੀਟ ਸੈਂਟਰ ਵਜੋਂ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ, ਲੋਕ ਖਰੜ, ਮੋਹਾਲੀ ਜਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਿੱਟਾ

ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਂਡਰਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਲਗਭਗ ਸਾਰੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੋਹਾਲੀ, ਖਰੜ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੈ, ਲਾਂਡਰਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਲਾਂਡਰਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਲੇਕਿਨ ਪਿੰਡ ਦੇ ਤਲਾਅ ਤੋਂ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਪਾਠ -5

ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ

ਇਸ ਪਾਠ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ;

- ▶ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉਸ ਜਨਤਕ ਮੰਤਵ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।
- ▶ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ, ਘਰ, ਦੁਕਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ।
- ▶ ਉਹਨਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ ਜਿੰਨਾ ਦੀ ਆਪਣੇ ਘਰ, ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਉਜਾੜੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।
- ▶ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ।
- ▶ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੜਕ ਸੇਧ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪਕ ਸੇਧ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀਆ ਚੋਣ ਹੈ।

ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ “ਲਾਂਡਰਾਂ ਸੜਕ ਜੰਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ” ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਿਕਾਂ, ਹੋਰ ਸੰਪਤੀ ਧਾਰਕਾਂ, ਸੜਕ ਨਾਲ ਸਟੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ, ਲਾਂਡਰਾਂ ਅਤੇ ਝੰਜੋੜੀ ਸਥਿਤ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਧਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ, ਲਾਂਡਰਾਂ-ਚੁੰਨੀ ਅਤੇ ਲਾਂਡਰਾਂ-ਖਰੜ ਸੜਕ ਤੇ ਸਥਿਤ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ, ਲਾਂਡਰਾਂ-ਚੁੰਨੀ ਸੜਕ ਤੇ ਬਣੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਪਾਰਕ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਲਾਂਡਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਕਾਮੇ ਆਦਿ ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ -

- ▶ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ
- ▶ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੌਰਾਨ
- ▶ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੇ ਚਾਲੂ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ

ਭਾਗ-1

5.1 ਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਨਤਕ ਮੰਤਵ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ?

ਲਾਂਡਰਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਲਾਂਡਰਾਂ ਚੈਕ ਵਿਖੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਵਹਾਉ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਇਸ ਚੈਕ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲੰਬੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਚੈਕ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਹਨਾਂ ਲਈ ਵੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਚੈਕ ਤੇ ਲਾਂਡਰਾਂ-ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਲਾਂਡਰਾਂ-ਚੂਨੀ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਤਿਗੁਣਾ ਸੰਜੋਗ ਅਤੇ ਸਲਿੱਪ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਇਸ ਚੈਕ ਤੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਸੜਕ ਦਾ ਤੰਗ ਹੋਣਾ ਵੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੜਕ ਦੀ ਸੇਧ ਅਤੇ ਸਲਿੱਪ ਸੜਕਾਂ ਇਸ ਚੈਕ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਸੁਧਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਲਾਂਡਰਾਂ ਚੈਕ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰੇਗੀ।

5.2 ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੁਕਸਾਨ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ

ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਖੇਤਰ ਕੇਵਲ 7.50 ਏਕੜ (ਲੱਗਭਗ) ਹੈ। ਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 421 ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਬਿਲਡਰ, ਹਾਊਸਿੰਗ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ, ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਦੇਹ ਅਤੇ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਬਿਲਡਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਕਈ ਵਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਐਮ\ਐਸ ਜੇ.ਐਲ.ਪੀ.ਐਲ ਦਾ ਨਾਮ 9 ਵਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਾਮ 8 ਵਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਮ\ਐਸ ਲਾਰਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਦਾ ਨਾਮ 5 ਵਾਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਲਿਖਿਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਿਰਫ ਇਕ ਵਾਰ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਕੇ 395 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਵੀ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਆਏ ਹਨ। ਪਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ ਅਸਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰਾਂ 395 ਤੋਂ ਘੱਟ ਹਨ ਪਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 395

ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 395 ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 30 (7.6%) ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ ਸਿਫਰ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ ਵੀ ਸਿਫਰ ਹੈ। ਸਿਫਰ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਈ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਹਨ। ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਸਮਝ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਬਚਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 0.3 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 1912.9 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਹੈ। (ਸਾਰਣੀ 5.1 ਦੇਖੋ)

ਸਾਰਣੀ 5.1

ਆਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਸੂਚਿਤ (ਨੇਟੀਫਾਈਡ) ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ

ਆਕਾਰ (ਵਰਗ ਗਜ਼)	0	0-1	1-10	10- 25	25- 50	50- 100	100- 250	250- 500	500- 1000	1000- 2000	ਕੁੱਲ
ਆਵਿਰਤੀ	30	46	50	59	50	69	62	19	6	4	395
ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ	7.6	11.6	12.7	14.9	12.7	17.5	15.7	4.8	1.5	1.0	100.0

ਸਾਰਣੀ 5.1 ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ;

- ✦ 7.6% ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ ਸਿਫਰ ਹੈ।
- ✦ 11.6% ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ ਇਕ ਵਰਗ ਗਜ਼ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ 12.7% ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਕਾਰ 1-10 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ।
- ✦ ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰੀਬ 32% ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ 10 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ।
- ✦ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੀਮਾ 25 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 46.8% ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

- ❧ ਲਗਭਗ 12.7% ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਕਾਰ 25-50 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ 17.5% ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਕਾਰ 50-100 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ 77.0% ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਕਾਰ 100 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ।
- ❧ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ 23% ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਕਾਰ 100 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ 23% ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, 15.7% ਮਾਮਲੇ 100 ਤੋਂ 250 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਤੇ 4.9% ਮਾਮਲੇ 250-500 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਕਾਰ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਕੇਵਲ 6 (1.5%) ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ 500-1000 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਅਤੇ 4 (0.8%) ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ 1000 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ।

5.3 ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਿਸਮ

ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਲਾਂਡਰਾਂ ਸੜਕ (ਆਰ.ਡੀ. 13.600) ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਿਥੇ ਨਵੀਂ ਸੇਧ ਲਾਂਡਰਾਂ-ਚੂਨੀ ਸੜਕ ਤੇ ਮਿਲੇਗੀ ਤੱਕ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਗ਼ੈਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਖਾਲੀ ਪਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਲਾਂਡਰਾਂ -ਚੂਨੀ ਸੜਕ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚਦੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਸਿੰਚਾਈਯੁਕਤ (ਚਾਹੀ) ਹੈ।

5.4 ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬੇਘਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ

ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤੋਂ ਬੇਘਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਘਰ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨ (ਜੇ ਘਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ) ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਯੋਗ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਲਾਂਡਰਾਂ-ਬਨੂੜ ਰੋਡ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ ਸੜਕ ਦੀ ਸੇਧ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੁਕਾਨ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬੇਘਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਲਾਂਡਰਾਂ ਰੋਡ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਨਰਸਰੀ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਵੀ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਲਾਂਡਰਾਂ ਰੋਡ 'ਤੇ ਲਗਭਗ ਛੇ ਤੋਂ ਸੱਤ ਦੁਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਲਿੱਪ ਰੋਡ ਅਤੇ ਸੜਕ ਚੌੜੇ ਕਰਨ ਲਈ

ਢਾਹਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਤੇ ਕੁਝ ਦੁਕਾਨਾਂ ਖਾਲੀ ਵੀ ਪਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸਥਾਪਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਆਪਣੀ ਵਪਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਗੁਆ ਦੇਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਇਵੱਜ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਲਾਂਡਰਾਂ ਰੋਡ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਮਾਰਬਲ ਅਤੇ ਟਾਈਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਸੜਕ ਚੌੜੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਅਣ-ਛੱਤੀ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖਾਲੀ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੜਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦਾ ਛੱਤਿਆ ਹੋਇਆ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਕਾਰ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਛੁੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੌਰਾਨ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾਹ ਛੱਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹਨਾਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਨਾਲ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਦੁਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

5.5 ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਰੋਡ (ROW) ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਚੁੰਨੀ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ 275 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੱਕ 25 ਮੀਟਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ 400 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੱਕ 22 ਮੀਟਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਮੌਜੂਦਾ ਦੁਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਚੌਕ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸੇ 400 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੱਕ ਸੜਕ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਵਧੇਰੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੜਕ 4-ਲੇਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਗਲੇ 200 ਮੀਟਰ

ਤੱਕ ਦੇਵੇਂ ਪਾਸੇ ਚੌੜਾਈ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਘੱਟ ਕੇ 15 ਮੀਟਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿੰਦੂਆਂ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ 240 ਮੀਟਰ ਤੱਕ ਅਤੇ ਚੁੰਨੀ ਵੱਲ 575 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੱਕ ਸੜਕ ਦੀ ਚੌੜਾਈ 15 ਮੀਟਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸੜਕ ਤੋਂ ਲਗਭਗ (9) ਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਸੜਕ 'ਤੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੜਕ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

5.6 ਕੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੜਕ ਸੇਧ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਚੋਣ ਹੈ?

ਇਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੜਕ ਦੀ ਸੇਧ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜ਼ਮੀਨ ਖਾਲੀ ਪਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਘਰ ਜੋ ਕੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੜਕ ਦੀ ਸੇਧ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸੜਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਨੇ ਮਿਆਰੀ ਮਾਣਕਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੀ ਸੜਕ ਦੀ ਸੇਧ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੜਕ ਸੇਧ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਕ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਢਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬੇਘਰ ਹੋਣ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੜਕ ਸੇਧ ਸਭ ਤੋਂ ਸਸਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੜਕ ਸੇਧ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪਕ ਸੇਧ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀਆ ਚੋਣ ਹੈ।

ਭਾਗ- 2

5.7 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ

ਲਾਂਡਰਾਂ ਸੜਕ ਚੌਕ ਸੁਧਾਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੜਾਅ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ;

1. ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪੜਾਵ
2. ਸੜਕ ਨਿਰਮਾਣ ਪੜਾਵ
3. ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਚਾਲੂ ਹੋਣ ਦਾ ਪੜਾਵ (ਨਿਰਮਾਣ ਕੰਮ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ)

ਉਪਰੋਕਤ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਕਾਰਣ ਜ਼ਮੀਨ ਖੋਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ, ਲਾਂਡਰਾਂ ਅਤੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ, ਸੜਕ ਵਰਤਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ, ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ, ਬਿਲਡਰਜ , ਝੰਜੋੜੀ ਅਤੇ ਲਾਂਡਰਾਂ ਸਥਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ, ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸਾਂ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਪਾਰਕਾਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਆਦਿ ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

5.7 (ਓ) ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਐੱਖਾ ਪੜਾਅ ਹੈ। ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ 2013 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ 70% ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ 80% ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਦਿੱਕਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਈ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਲਾਂਡਰਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਲਈ ਲਈ ਰਾਜੀ ਹੋ ਗਏ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਸਿਰਫ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸੜਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਉਸ

ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਲਈ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕੀਮਤ 2,40,00,000 ਰੁਪਏ (ਦੋ ਕਰੋੜ 40 ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ 100% ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੀਮਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਭੂਮੀ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰੋਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਖਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਆਕਾਰ ਦੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਲਾਂਡਰਾਂ ਸੜਕ ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਜਿਹੜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਸੜਕ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਰੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇਵੱਜ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਵਿਚ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖੁਸ਼ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਆਦਿ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ।

5.7(ਅ) ਸੜਕ ਨਿਰਮਾਣ ਪੜਾਅ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਸੜਕ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੰਮ ਲਗਭਗ ਅਗਲੇ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਚਲੇਗਾ।

ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਕੁਸ਼ਲ, ਅਰਧ ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਅਕੁਸ਼ਲ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਦਿਨ ਕੰਮ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸੜਕੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿੱਟੀ, ਇੱਟਾਂ, ਬੱਜਰੀ, ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਪੱਥਰ, ਬਿਟੂਮਨ ਆਦਿ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਲਿਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਟਰੱਕ, ਟਿਪਰ, ਟਰੈਕਟਰ ਟਰਾਲੀ ਆਦਿ ਹਨ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਢੇਅ ਢੁਆਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਦੀ ਆਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਕੁਝ ਕਾਮੇ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰੋਂ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਰਿਹਾਇਸ਼, ਖਾਣੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਖਰਚ ਕਰਨਗੇ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕਾਮੇ ਸਥਾਨਕ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸੜਕ ਚੌੜੀ ਕਰਨ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ ਇਸ ਨਾਲ ਸੜਕ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਸੁਵਿਧਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

5.7(ਬ) ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਚਾਲੂ ਹੋਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਨਿਯਮਤ ਅਤੇ ਕਦੀ ਕਦਾਈਂ ਸੜਕ ਉਪਭੋਗਤਾ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ, ਬਿਲਡਰਜ਼, ਲਾਂਡਰਾਂ, ਝੰਜੇੜੀ ਅਤੇ ਖੁਨੀਮਾਜਰਾ ਸਥਿਤ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸੰਸਥਾਨ, ਲਾਂਡਰਾਂ-ਚੁੰਨੀ ਤੇ ਲਾਂਡਰਾਂ-ਖਰੜ ਸੜਕ ਤੇ ਬਣੇ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਲਾਂਡਰਾਂ-ਚੁੰਨੀ ਸੜਕ ਤੇ ਬਣੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਪਾਰਕ, ਸੜਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਸਟੇ ਦੁਕਾਰਦਾਰ ਅਤੇ ਲਾਂਡਰਾਂ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਅਤੇ ਵਿਚ ਬਣੀਆਂ ਵਪਾਰਿਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹਨ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਸੜਕ ਚਾਲੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਕੁਝ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੇਠਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

5.7. (ਬ) 1. ਨਿਯਮਤ ਅਤੇ ਕਦੀ ਕਦਾਈਂ ਸੜਕ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ- ਲਾਂਡਰਾਂ-ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਸੜਕ ਇਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੂਬਾ ਮਾਰਗ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ / ਸਰਹੰਦ ਵਿਚਕਾਰ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਸੜਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੜਕ ਨੂੰ ਝੰਜੇੜੀ (ਲਾਂਡਰਾਂ-ਚੁੰਨੀ-ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਰੋਡ ਤੇ ਸਥਿਤ) ਵਿਖੇ ਮੌਜੂਦ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਾਂਡਰਾਂ ਸਥਿਤ

ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੁਨੀਮਾਜਰਾ (ਲਾਂਡਰਾਂ-ਖਰੜ ਸੜਕ ਤੇ) ਸਥਿਤ ਪੋਲੀਟੈਕਨਿਕ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਂਡਰਾਂ ਚੌਕ ਲੰਘ ਕੇ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਰੜ-ਬਨੂੜ ਸੜਕ ਦੇ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਮੋਹਾਲੀ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਨਿਯਮਿਤ ਜਾਂ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਇਸ ਸੜਕ ਦੇ ਉਪਭੋਗਤਾ ਹਨ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤੋਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਚੌਕ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ। ਸੜਕ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਸਿਲਪ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਇਸ ਚੌਕ ਤੇ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੜਕ ਦਾ ਹਰ ਉਪਭੋਗਤਾ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਚਤ ਕਰ ਲਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰ ਇੱਕ ਗੱਡੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਤੇਲ ਦੀ ਬਚਤ ਕਰੇਗੀ। ਚੌਕ ਤੇ ਹਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਪੱਧਰ ਵੀ ਅੱਛਾ ਖਾਸਾ ਘੱਟ ਜਾਵੇਗਾ।

5.7. (ੲ) 2. ਸਿੱਖਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਝੰਜੇੜੀ ਸਥਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਝੰਜੇੜੀ (ਲਾਂਡਰਾਂ-ਚੁੰਨੀ ਸੜਕ ਤੇ ਸਥਿਤ) ਵਿਚ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਲਜਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਹੈ ਜੋ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਆਧਾਰਿਤ ਮੁਢਲੇ ਕੋਰਸ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਂਡਰਾਂ ਵਿਖੇ ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਲਜਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਨੀਮਾਜਰਾ (ਲਾਂਡਰਾਂ-ਖਰੜ ਰੋਡ ਤੇ) ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਪਾਲੀਟੈਕਨਿਕ ਕਾਲਜ ਹੈ। ਕਾਫੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਮੋਹਾਲੀ, ਖਰੜ ਅਤੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲਜਾਂ / ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਡਿਜ਼ਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਂਡਰਾਂ ਚੌਕ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਵਿਅਰਥ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਚੌਕ ਦੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਸਥਿਤੀ ਸੁਧਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੋਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲਜਾਂ / ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲਜਾਂ / ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

5.7. (ੲ) 3. ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸਾਂ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਪਾਰਕਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਲਾਂਡਰਾਂ- ਚੁੰਨੀ ਸੜਕ ਅਤੇ ਲਾਂਡਰਾਂ-ਖਰੜ ਸੜਕ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਹਨ। ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੋਹਾਲੀ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਸਨੀਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਜ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸਾਂ ਨੂੰ ਬੁੱਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਲਾਂਡਰਾਂ ਚੌਕ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਸੁਚਾਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਲੋਕ ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ ਵਿਖੇ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਹਨਾਂ ਪੈਲੇਸਾਂ ਨੂੰ ਬੁੱਕ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰਨਗੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਂਡਰਾਂ-ਚੁੰਨੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਥੰਡਰ ਜ਼ੋਨ ਮਨੋਰੰਜਨ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ।

5.7. (ੲ) 4. ਸੜਕ ਨਾਲ ਸਟੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਲਾਂਡਰਾਂ, ਲਾਂਡਰਾਂ-ਚੁੰਨੀ, ਲਾਂਡਰਾਂ-ਖਰੜ ਅਤੇ ਲਾਂਡਰਾਂ-ਬਨੂੜ ਸੜਕ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦੁਕਾਨਾਂ ਟਾਇਲਸ, ਸੰਗਮਰਮਰ, ਗ੍ਰੇਨਾਈਟ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦਿਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਸਟੋਰੇਜ਼ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਥਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੁਕਾਨਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਲਾਂਡਰਾਂ ਰੋਡ ਤੇ ਸਥਿਤ ਹਨ। ਸੜਕ ਨਾਲ ਸਟੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ 45 ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਤੇ ਜੇ ਕਿ ਸੜਕ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਤੋਂ ਬਣਾਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਲਾਂਡਰਾਂ ਸੜਕ ਤੇ ਮੌਜੂਦ 8 ਅਜਿਹੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਸੜਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਚ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਹੈ;

1. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ -ਲਾਂਡਰਾਂ ਸੜਕ-----13
2. ਲਾਂਡਰਾਂ- ਚੁੰਨੀ ਸੜਕ-----15
3. ਲਾਂਡਰਾਂ- ਖਰੜ ਸੜਕ-----12
4. ਲਾਂਡਰਾਂ- ਬਨੂੜ ਸੜਕ-----5

ਇਹਨਾਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬਿੰਦੂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

- ਸਰਵੇਖਣ ਅਧੀਨ ਲਗਭਗ ਅੱਧੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੜਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਲਗਭਗ ਇਕ ਤਿਹਾਈ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਘੱਟ ਸਕਦੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।
- ਸਰਵੇਖਣ ਦੌਰਾਨ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕ-ਛੇਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

5.7. (ਬ) 5. ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਖਰੜ-ਲਾਂਡਰਾਂ-ਬਨੂੜ ਰਾਜ ਮਾਰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਲਾਂਡਰਾਂ-ਚੁੰਨੀ ਸੜਕ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਂਡਰਾਂ-ਚੁੰਨੀ ਸੜਕ (ਸੈਕਟਰ 112 ਅਤੇ 113) ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਵਾਧੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਂਡਰਾਂ-ਚੁੰਨੀ ਸੜਕ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਲਾਂਡਰਾਂ ਅਤੇ ਝੰਜੇੜੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਉਭਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਲਾਂਡਰਾਂ, ਸਵਾਰਾ ਅਤੇ ਝੰਜੇੜੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤੋਂ ਫਾਇਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ।

5.8 ਸਿੱਟਾ

ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਨਿਮਨ ਦਰਜ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ;

- ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੜਕ ਸੇਧ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀਆ ਚੋਣ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਹੋਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਵੱਧ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਵਾਲਾ ਹੈ।
- ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ।

- ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪ੍ਰੀਕ੍ਰਿਆ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਖਾਲੀ ਪਈ ਹੈ।
- ਕੇਵਲ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਘਰ ਦੀ ਆਪਣੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬੇਘਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੈ।
- ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ, ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਪਾਰਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਪਾਰਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।
- ਅੰਤ ਵਿਚ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਚਾਹੇ ਨਿਯਮਤ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਸੜਕ ਉਪਭੋਗਤਾ, ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਸੜਕ ਤੇ ਬਣੀਆਂ ਹੋਰ ਵਪਾਰਕ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਝੰਜੋੜੀ ਸਥਿਤ, ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ, ਬਿਲਡਰਜ਼ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਹੀ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੋਂ ਲਾਭ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨਗੇ।

ਮੁੱਖ ਨਤੀਜੇ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ

6.1 ਮੁੱਖ ਨਤੀਜੇ

- ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਾਰਗ ਨੰ 12 ਏ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੜਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਹੱਤਤਾ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ।
- ਇਸ ਸੜਕ ਦੀ ਚੌੜਾਈ (13.935 ਤੋਂ ਆਰ.ਡੀ. 15.950), ਲਾਂਡਰਾਂ ਜੰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸੜਕ ਦਾ ਉਗੜ੍ਹ ਦੁਗੜ੍ਹ ਰਸਤਾ ਸੜਕ ਦੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਆਵਾਜਾਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ।
- ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਸਦਕਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸੜਕ (14.375 ਤੋਂ ਆਰ.ਡੀ. 15.175) ਦੇ ਸੇਧ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਨਵੀਂ ਚਾਰ ਮਾਰਗੀ ਸੜਕ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਲਾਂਡਰਾਂ ਜੰਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਕਦਮ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਨਵੀਂ ਸੜਕ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਮਾਰਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀਆ ਚੋਣ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਥੋੜੇ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਕਿਫਾਇਤੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਖਰਚੇ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸੜਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੇ ਸਧਾਰਣ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ/ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ (395), ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਸੂਚਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਖੇਤਰ ਜੋ ਲਗਭਗ 7.5 ਏਕੜ ਹੈ।
- ਲਗਪਗ 19.2% ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ 0-1 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ 12.7% ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ 1-10 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ।
- ਕੁੱਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਭਗ 47% ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ 25 ਗਜ਼ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਸੀਮਾ 100 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਲਗਭਗ 77% ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰੇਗੀ।

- ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਬਹੁਤਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁੱਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਵਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।
- ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੁੱਲ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
- ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਨਿਯਮਤ ਅਤੇ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਸੜਕ ਤੇ ਚਲਣ ਵਾਲੇ ; ਝੰਜੋੜੀ ਅਤੇ ਲਾਂਡਰਾਂ ਵਿਖੇ ਪੈਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ; ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸੜਕ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨੀ ਹੈ; ਲਾਂਡਰਾਂ-ਚੁੰਨੀ ਸੜਕ ਅਤੇ ਲਾਂਡਰਾਂ ਖਰੜ ਸੜਕ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ; ਮਨੋਰੰਜਨ ਪਾਰਕ ਦੇ ਮਾਲਕ; ਲਾਂਡਰਾਂ ਜੰਕਸ਼ਨ ਤੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਦੇਵੇਗੀ।
- ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਸੈਕਟਰ 112 ਅਤੇ 113 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਝੰਜੋੜੀ ਤੱਕ ਸੜਕ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਵੀ ਵਧੀਆ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਂਡਰਾਂ, ਸਵਾਰਾ ਅਤੇ ਝੰਜੋੜੀ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤੋਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ
- ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਮੋਹਾਲੀ ਅਤੇ ਪੰਚਕੁਲਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਸੁਝਾਅ

- ਅਣਅਧਿਕ੍ਰਿਤ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੜਕ ਤੋਂ 100 ਫੁੱਟ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ ਮੌਜੂਦਾ ਢਾਂਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਰ.ਡੀ. 13.600 ਤੋਂ ਆਰ.ਡੀ. (16.100) ਤੱਕ ਦੇਵੇਂ ਪਾਸੇ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਹਵਾਈ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਉਪਗ੍ਰਹ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਸਰਵੇਖਣ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਵਿੱਸ਼ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸੁਚੇਤ ਢੰਗ ਤੇ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ਪਿੰਡ ਲਾਂਡਰਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪਾਸੇ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖਰੜ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲ ਆ ਰਹੇ ਵਾਹਨਾਂ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਸੜਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਏਗਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੜਕ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੀ ਭੀੜ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰੇਗਾ।
- ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਾਲੇ ਤੱਕ ਪਾਣੀ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਨਿਕਾਸੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੜਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Centre for Research in Rural and Industrial Development (CRRID)
Sector 19 A, Madhya Marg- Chandigarh, 160 019- INDIA